

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 125, ЧИСЛО 4, П'ЯТНИЦЯ, 26 СІЧНЯ 2018 РОКУ

1893

Vol. 125, No. 4, FRIDAY, JANUARY 26, 2018

\$2.00

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

Прояснити ситуацію

Петро Часто

Чотири роки після останнього Майдану політична еліта України, не знаходячи спільної мови щодо першорядних, доленосних питань, так заплутала загальну ситуацію, що тепер зібралася довга низка проблемних „і“, над якими напіврозчароване-напіврадикалізоване суспільство спрагло хоче побачити однозначну крапку.

Передусім це стосується абсурдного офіційного визначення подій на Донбасі – ніби там чотири роки безперервно триває антитерористична операція. Хоч у загальносуспільному дискурсі це називається – російська агресія. Чому ж не покласти край різночитанню? Воно ж втомлює, знесилює і дезорієнтує українське суспільство. Виходить, що для української нації Росія – смертельний ворог, а для української політичної верхівки та сама Росія – друг і партнер.

Ось перед нами дані Державної служби статистики України: за 11 місяців минулого року зріс як експорт українських товарів до Росії, так і імпорт російських товарів до України.

При цьому імпорт зростає значно швидше. Зокрема за січень-листопад 2017 року експорт до Росії зріс на 11.6 відс., а імпорт з Росії – на 38.2 відс. Загалом Україна купила російських товарів на 2.748 млрд. дол. більше, ніж продала до Росії своїх. За останніми даними, Росія має понад 9 відс. в українському експорті і понад 14 відс. – в імпорті. Якщо брати торгівлю з окремими країнами, то Росія і досі має найбільшу частку як в українському експорті, так і в імпорті.

Це в часі російської збройної агресії на українській території! Тобто, іншими словами, ми собі з агресором спокійно торгуємо, а ви, європейці та американці, запроваджуйте проти Росії якнайсуворіші санкції.

„Ми вже забули про стіну, яку будували, хоча стіна повинна бути іншою – стіною зменшення впливу Росії, її економічної присутності. Оскільки корупція є основним зовнішньополітичним інструментом Москви через дозвіл з боку Володимира Путіна заробляти нашим олігархам на Росії. Він створює лобістську структуру, в якій є ресурси, в першу чергу це парламентські партії у Верховній Раді, які визначають курс України“, – нагадує дипломат і співзасновник Громадського фонду „Майдан закордонних справ“ Олександр Хара.

Громадянське суспільство в Україні своєю політичною і моральною свідомістю помітно випереджує державно-політичну верхівку, а це все більше лякає її і змушує до чину – інакше станеться черговий вибух.

Саме такий розвиток подій передбачає відома канадська журналістка, тепер – експерт „Atlantic Council“ Даєн Френсис. На її думку, початок 2018 року дуже подібний до кінця 2013-го – тим, що Петро Порошенко, як колись Віктор Янукович, не гребує ніякими засобами заради зміцнення своєї влади, зокрема гальмуючи радикальні реформи і переслідуючи опонентів.

Цікаво, що Д. Френсис вважає внутрішню

(Закінчення на стор. 14)

ПАРЕ визнала Росію агресором

СТРАСБУРГ. – 23 січня Парламентська Асамблея Ради Європи (ПАРЕ) підтримала резолюцію про гуманітарні наслідки конфлікту на сході України. Про це повідомила перший заступник голови Верховної Ради Ірина Геращенко, яка перебуває у Страсбурзі.

„З усіма нашими поправками прийнята резолюція про гуманітарні наслідки війни в Україні, яка ще раз нагадує про відповідальність Росії за гуманітарну катастрофу і системне порушення прав людини в Криму і на Донбасі“, – повідомила І. Геращенко.

У резолюції вперше згадується закон про реінтеграцію Донбасу, де Росію визнали агресором. Росію закликали дотриматися всіх попередніх резолюцій, що стосуються Донбасу та Криму, а також забезпечити безперешкодний доступ міжнародних організацій до непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей.

Автором доповіді, яку заслухали в ПАРЕ перед обговоренням та голосуванням, був литовський депутат Егідіус Варейкіс.

За резолюцію проголосували 56 депутатів, утрималися 10 із 66 депутатів.

„Асамблея закликає російську владу припинити всю фінансову та військову підтримку, надану незаконним збройним угрупованням в Донецькій та Луганській областях, припинити визнавати їхні паспорти та інші документи“, – сказано у резолюції.

Міністерство закордонних справ України закликала світову спільноту посилити санкції проти Росії після заяви про намір не виконувати резолюції ПАРЕ. Про це повідомила речник МЗС України Мар'яна Беца.

У Раді Європи назвали точну суму боргу, який досі не сплатила Російська Федерація. Міністер закордонних справ Данії Андерс Самуельсен, який очолює Кабінет міністрів Ради Європи, сказав: „Якщо Росія й надалі буде утримуватися від сплати внесків у 2018 році, це буде дорівнювати втрати 33.8 млн. євро з бюджету“. У 2017 році Росія недоплатила до бюджету Ради Європи 22.3 млн. євро. „Я сподіваюся, що Російська Федерація поновить виконання своїх зобов'язань і поновить виплати в бюджет“, – сказав голова Кабінету міністрів Ради Європи.

BBC

В Україні святкували День Соборності

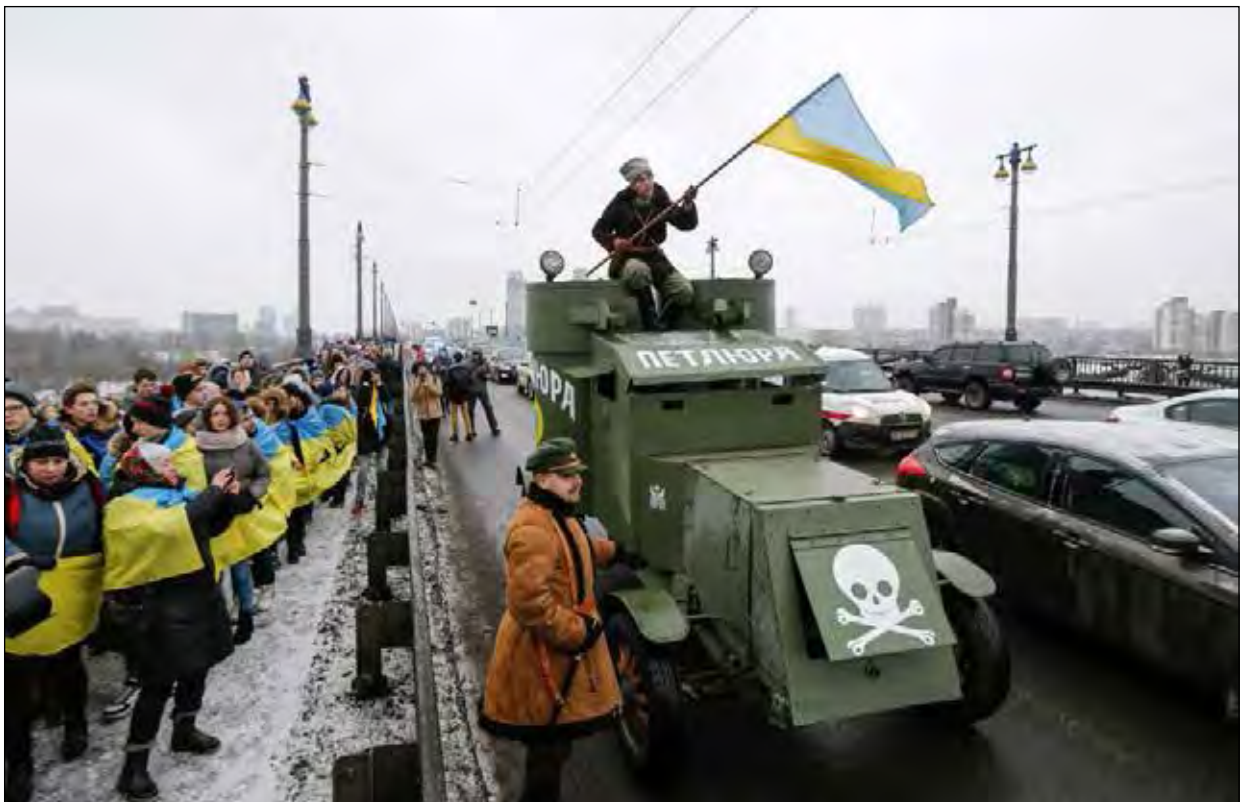
КИЇВ. – 22 січня у Києві люди зібралися на мості Патона, утворивши традиційний „живий“ ланцюг між двома берегами Дніпра, щоб відзначити історичну подію – 99 років тому був проголошений Акт злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки.

Побудова ланцюга – одна з головних традицій цього дня. Вона походить від 1990 року, коли вервечка із сотень тисяч людей „зв'язала“ Івано-Франківськ, Львів і Київ.

Під час акції на мосту Патона розгорнули 30-метровий прапор України. Був також невеликий панцерник. Учасники акції сформували дві колони – на правому та лівому берегах, які пішли назустріч одна одній.

Після об'єднання колон учасники акції заспівали гімн України і вшанували хвилиною мовчання пам'ять загиблих на Майдані та на Донбасі.

BBC

Акція 22 січня у Києві на мості Патона. (Фото: Сергій Долженко)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Закликали рятувати палац

КИЇВ. – Критична ситуація довкола Ханського палацу в Бахчисараї стала головною темою спеціального засідання Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, яке відбулося в Міністерстві закордонних справ 19 січня. Учасники засідання виявили глибоке занепокоєння та обурення діями російських окупаційних властей, які проводять масовий, добре спланиований наступ на пам'ятки культури на Кримському півострові. Так звані „реставраційні роботи“ на території пам'ятки національного значення України – Ханського палацу в Бахчисараї становлять реальну загрозу її знищення. Комісія вирішила вжити додаткових заходів з метою мобілізації міжнародних зусиль, насамперед по лінії ЮНЕСКО, задля збереження Ханського палацу в Бахчисараї. (BBC)

■ Заборонили фільм про Матильду

КИЇВ. – 18 січня відомий російський фільм „Матильда“ заборонили до прокату в Україні через те, що над картиною працював музикант зі списку осіб, які становлять загрозу національній безпеці України. Фільм Олексія Учителя „Матильда“ розповідає про взаємини майбутнього імператора Миколи II і балерини Матильди Кшесинської. У Росії проти стрічки найбільше виступала колишній „прокурор“ анексованого Криму, незаконно обрана до Державної думи Росії Наталія Поклонська. Раніше Міністерство культури України розширило перелік осіб, які створюють загрозу національній безпеці. До списку внесли кінорежисера Микиту Михалкова, музикантів Дмитра Фоміна та Василя Вакуленка, а також ведучого Дмитра Шепелева. („Укрінформ“)

■ В Україні випав великий сніг

КИЇВ. – Сильні опади у вигляді мокрого снігу викликали ожеледь на дровах і деревах, ожеледицю, посилення швидкості вітру, хуртовини, снігові замети, утворення снігового покриву до 20-30 сантиметрів. Станом на 21 січня без струму були 294 населених пунктів на Одещині, Черкащині, у Донецькій області. (Радіо Свобода)

■ Потрібен четвертий компонент

КИЇВ. – Критичні заяви Міжнародного Валютного Фонду (МВФ) та Світового банку з приводу президентського законопроєкту про Вищий антикорупційний суд суперечать висновкам Венеціанської комісії, заявив 21 січня радник глави Адміністрації президента з питань реформ Георгій Вашадзе, який серед інших працював над згаданим законопроєктом. Він наголосив, що передбачається четвертий компонент у боротьбі з корупцією – так зване „вікі-розслідування корупційних справ“, коли провадять розслідування, незалежне від державних структур. „Цей четвертий компонент, думаю, обов'язково доведе боротьбу з корупцією в Україні до кінця“, – сказав Г. Вашадзе. 18 січня представник Президента у Верховній Раді Ірина Луценко заявила, що у президентському законопроєкті про антикорупційний суд врахують рекомендації Венеціанської комісії і МВФ. (Радіо Свобода)

■ У Кабулі загинули українці

КИЇВ. – Афганська служба Радіо Свобода повідомила про напад на готель у столиці Афганістану Кабулі, внаслідок якого загинули щонайменше 18 людей. 20 січня в готелі „Intercontinental“ відбулася перестрілка між нападниками та афганськими силами безпеки. Посол Великої Британії в Україні Джудіт Гоф повідомила про дев'ять українців, які загинули внаслідок нападу на готель. Серед них – два пілоти української приватної авіакомпанії „Українські крила“. Президент України Петро Порошенко доручив Кабінетові міністрів надати допомогу для сімей українських громадян, які загинули в Афганістані. До Кабулу виїхав український консул з Душанбе з метою проведення відповідних консульських дій. Україна вислала до Кабулу літак Державної служби з надзвичайних ситуацій, який забере тіла загиблих та поверне додому 19 поранених громадян. (BBC)

ТОЧКА ЗОРУ

Ключ до НАТО

Ірина Сомер

Коли українські можновладці говорять про можливість вступу України до НАТО, найчастіше вони натрапляють на критику такої ініціативи. Це справедливо, адже Плян дій щодо членства (ПДЧ) ми давно втратили. Втім, Україна має ключ до НАТО. Варто лише правильно ним скористатися. Країні з європейськими та євроатлантичними прагненнями отримати членство в НАТО простіше та швидше, ніж отримати членство в Європейському Союзі. З іншого боку, країна, яка вже є членом альянсу, має кращу перспективу стати членом ЕС (тут ми не говоримо про Туреччину – це окрема історія). І хоча ПДЧ не є обов'язковою умовою вступу до клубу (якби завтра Швеція або Фінляндія заявили, що вони хочуть бути в НАТО, вони б отримали цей статус і без ПДЧ), то у випадку з Україною та Грузією це не спрацює – і Київ, і Тбілісі мають пройти через ПДЧ.

Втім, і надання ПДЧ не є гарантією, що країна отримає членство в НАТО. Наразі Україна ПДЧ не має, і не матиме найближчими роками. Натомість у нас є Річна національна програма співробітництва з альянсом (РНП). Варто згадати, що коли 3 грудня 2008 року в штаб-квартирі Альянсу було домовлено, що Україна буде розробляти для себе РНП, Володимир Огризко, який на той час був Міністром закордонних справ, не без підстав переконував, що Україна отримала ПДЧ, але він просто називається по-іншому – РНП. На той час в українській назві програми навіть були слова „програма з підготування України до членства в НАТО“ (для самого НАТО документ як називався РНП, так і далі називається). За своєю структурою ця Річна національна програма є подібною до Плян дій щодо членства – ті ж п'ять розділів: економічні та політичні питання, оборонні та військові, ресурсні, питання безпеки та правові питання.

А формат РНП є унікальним – там можна прописати і запланувати все, що необхідно зробити, щоб привести країну у відповідність до критеріїв членства в альянсі. Але... Попри те, що перший цикл імплементації програми здійснено в Україні ще у далекому 2009 році, донині РНП жодного разу не була виконана в повному обсязі. Ба більше – довгий час підхід до написання самої програми (її розробляє саме Україна, адже це – національний документ, на відміну від Угоди про асоціацію з ЕС, який є двостороннім документом) був простим копіюванням програми попереднього року.

На жаль, усі ці роки зміст величезного за обся-

гом документу зводився до переліку українських побажань у стилі „поглибити, покращити, посилити“ і так далі. Звісно, щороку союзники, як годиться, дипломатично відзначали прогрес у виконанні програми і закликали владу докласти більших зусиль. Знайома мелодія, чи не так? Коли ж УНІАН попросив в штаб-квартирі НАТО сказати, якою є оцінка виконання програми за 2016 рік, там зазначили, що відповідна інформація є закритою, що до програми є зауваження і що українську владу попросили їх врахувати під час підготування наступної програми.

Слід також зазначити, що в Україні вже декілька років йде мова про необхідність реформувати та модернізувати як саму програму, так і підхід до її виконання. Конкретні кроки у цьому напрямку таки були зроблені, а програма на 2018 рік, врешті, готувалася не за старим принципом перепишування минулорічної, а була розроблена на прикладі країни-аспіранта, яка зараз є членом НАТО – Естонії.

Комплексні зміни потребують комплексних підходів. Слід також зазначити, що РНП – це документ не тільки про військовий чи оборонний сектор. РНП – це комплексна програма реформ у різних сферах. Її здійснення залежить не тільки від Міністерства оборони, яке багато хто вважає профільним, головним і єдиним у виконанні програми. Насправді, виконанням РНП повинні перейматися й інші міністерства та відомства, як от Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки України, Міністерство з питань регіонального розвитку і так далі – майже весь список міністерств, які існують в Україні.

Якби Україна з року в рік системно досягала конкретних результатів у виконанні РНП, питання про ПДЧ навіть не треба було б ставити на порядок денний. До членства в НАТО можна йти крок за кроком, адже ключовими тут є слова „конкретні результати“, „вчасно“ і „системно“. Тоді ніхто не зможе заперечити, що Україна досягає необхідних стандартів і може бути членом клубу, тобто бути такою, як 29 держав-членів альянсу.

Іншими словами, для Києва членство в НАТО є досяжним. І якщо порівнювати з гіпотетичним членством в Європейському Союзі, досяжним у найближчому майбутньому. Саме членство в НАТО може стати для ЕС тим остаточним доказом, що Україна може змінитися.

УНІАН

Ірина Сомер – керівник представництва УНІАН у Брюсселі.

КОРЕЙСЬКЕ ПИТАННЯ

Час збирати каміння

Павло Рудяков

Північна та Південна Корея домовилися про те, що на відкритті зимових Олімпійських ігор у південнокорейському Пхенчані їхні спортсмени крокуватимуть разом під прапором „єдиної Кореї“. Відтак не тільки комуністична Північна Корея перейшла від своєї агресивної і провокативної політики до ситуативної політики компромісу і діалогу, але й Південна Корея. Обидві країни зробили кроки назустріч одна одній і сіли за стіл переговорів.

Корейський діалог має історію, має традицію... Він пунктирно триває з перемінним успіхом, а то й зовсім без успіхів. Але нинішній епізод – надзвичайно важливий. Він знімає серйозну загрозу з Олімпіади як глобального спортивного аполітичного заходу. Адже якби залишалася ситуація жорсткого протистояння, з агресивною риторикою і відповідними кроками з обох боків, то Олімпіада проходила б у зовсім іншій атмосфері і зовсім інших подій там можна було б очікувати, зокрема й різних ексцесів. Тьху-тьху, не дай Боже, щоб таке сталося. Але така „друга сторона медалі“ присутня в усіх конфліктних ситуаціях, а не лише між Північною та Південною Кореєю.

Є час розкидати каміння, а є – час його збирати. Тобто настав час для діалогу. Те, що спортсмени Північної і Південної Кореї підуть на Олімпіаду під єдиним прапором (такий формат уже був апробований), є формальним виявленням чогось важливого, що відбулося в цих переговорах. Даний діалог між країнами ініціював північнокорейський керівник. Але я думаю, що його ініціатива не обійшлася без попередньої консультації з Південною Кореєю. Південна Корея зацікавлена у спокійному проведенні Олімпіади, яка є важливим заходом для будь-якої країни з багатьох міркувань – і з символічних, і з політичних, і з економічно-комерційних тощо.

Але, на превеликий жаль, це – тільки ситуативні переговори, і вони відповідно мають ситуативний результат. Адже стосуються вони тільки одного фрагменту – Олімпійських ігор. Тож поки що не йдеться про те, що ці перемовини можуть зняти напруження у взаєминах між Південною і Північною Кореєю взагалі. Про це говорити, на жаль, зарано.

УНІАН

Павло Рудяков – директор інформаційно-політичного центру „Перспектива“, Київ.

ГОЛОВНА ПРОБЛЕМА

Чи наважиться Київ на справжню антикорупційну реформу?

Іван Примаченко

Ось і підходить до розв'язки багаторічна драма з побудовою в Україні нової системи боротьби з корупцією – наближається точка біфуркації для всієї діючої влади.

З запланованих антикорупційних органів залишилося створити лише Антикорупційний суд, без нього всі інші ланки системи абсолютно безпорадні. Можуть розслідувати і відкривати справи, але не зможуть нікого з високих посадовців посадити в старих корумпованих судах. Й нібито до запровадження Антикорупційного суду залишилося зовсім небагато – навіть Президент Петро Порошенко вже подав відповідний законопроект до Верховної Ради.

Щоправда, антикорупційні експерти законопроект розкритикували. Числені бомби уповільненої дії, закладені в текст цього документу, у випадку прийняття в парламенті призвели б до заснування не Антикорупційного, а такого собі Вищого корупційного суду. З різкою критикою президентського законопроекту виступили Міжнародний валютний фонд і Всесвітній банк. Вони в один голос закликають виправити текст законопроекту і надають перелік цілком конкретних виправлень.

Здавалося б, тепер все просто, так? Владі досить буде оперативно виправити законопроект згідно з рекомендаціями експертів, західних партнерів та Венеціанської комісії. Швидко проголосувати оновлений варіант і пожнати плоди своєї перемоги. Найбільша в історії України антикорупційна реформа успішно впроваджена. Зобов'язання перед донорами виконані і відкрито шлях для отримання нових кредитів, фінансової допомоги та інвестицій. Критики осоромлені, люди, що засумнівалися в діях влади, знов впевнені в необхідності її підтримувати. А коли оперативно започаткований Антикорупційний суд почне саджати за ґрати найгірших крадіїв, влада не просто переможно підійде до виборів, а відразу увійде зі славою в підручники історії.

Але чомусь від близьких до влади речників надходять зовсім інші сигнали. Замість прийняття зауважень лунають балачки, що законопроект відповідає вимогам західних партнерів, вони просто самі цього ще не зрозуміли. І взагалі: навіщо нам цей МВФ і реформи? І без них обійдемося! Корупція ж, можна сказати, – це частина українського суверенітету.

Але проблема в тому, що якщо раптом антикорупційну реформу справді знищать прийняттям цього профанаційного законопроекту чи безконечним зволіканням з його розглядом, то вся повнота відповідальності за провал ляже на владу. Як і відповідальність за знецінення гривні та спад економіки після згорання програм МВФ і Всесвітнього банку і неunikненого обмеження інвестицій. Більше не вдасться ховатися за „об'єктивними складнощами реформування“, говорити, що „ніхто не знає, як змінювати суди“ чи перекладати відповідальність на клятих антикорупціонерів, які знов не дають працювати.

„Можна довго обманювати небагатьох, можна недовго обманювати багатьох, але не можна нескінченно обманювати всіх“. Все, що потрібно для започаткування реформи – політичне рішення. І прийняти це рішення може лише влада.

Звичайно, я не хочу вірити, що влада настільки втратила відчуття реальності, що наважиться унеможливити реформу і, тим самим, зробити крок в політичну безодню. Впевнений, що все це лише низка дивних непорозумінь. Але, про всяк випадок, суспільству варто нагадати нашим обранцям про безодню попереду. Точка політичного неповернення вже близько: звідси або стрімко вгору, до вершин історії, або стрімко вниз, у глибини політичного забуття.

„Газета по-українськи“

Іван Примаченко – співзасновник платформи безкоштовних онлайн-курсів Prometheus, Київ.

ТРИВОЖНИЙ СИГНАЛ

Найбільша проблема України – депопуляція

Тарас Березовець

Одна з найголовніших проблем України, яка найближчим часом стане проблемою число 1 – це депопуляція. Іншими словами, масовий виїзд українців на роботу в інші країни.

Цими днями я мав можливість поспілкуватися з одним з українських міністрів. Так ось, цифри приблизно такі. У Росії працюють від 3 млн. до 3.5 млн. українців. В Європі таких, за його даними, понад 3.5 млн. За моїми даними, тих, хто працює в країнах Європейського Союзу, набагато більше – близько 7 млн. громадян. Якщо сюди додати США і Азію, отримуємо ще близько 2 млн. осіб. Разом близько 15 млн. українців, які працюють за кордоном. Останній перепис в Україні проводився ще за Леоніда Кучми, в 2001 році.

Додамо тимчасово окуповані території – 4 млн. на Донбасі і 2.5 млн. в Криму. Спроби провести новий перепис нашої держави сягають на опір в уряді. Адже мова йде про мільярди субсидій. І тенденція буде наростати. Як висловився міністер, раніше їхав Захід і

Центр країни, тепер масово поїхав Південь – Миколаїв і Херсон. Проблема росте як снігова куля, але в Раді та Кабінеті міністрів все спокійно. Зупинити процес вже неможливо (через різницю у платні). Максимум, що можна придумати – це те, як його пригальмувати (в першу чергу через мікрокредитування малого бізнесу, реалізацію масштабних інфраструктурних проектів).

І ще один негатив. Зменшення припливу грошей від заробітчан. Раніше один мініавтобус віз в Україну родичам близько 30-40 тис. готівки євро. Зараз потік впав до 3,000-4,000 євро на машину. Чому? Нікому стало везти гроші. Люди перебираються цілими сім'ями, забираючи дітей. У моєму оточенні так поїхали вже кілька родин в повному складі. Вирішувати проблему доведеться, швидше за все, непопулярними методами. Завезенням працівників з країн Співдружності незалежних держав і Південно-Східної Азії.

„Газета по-українськи“

Тарас Березовець – політтехнолог, Київ.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Врятували російського диверсанта

КИЇВ. – 19 січня в районі Широкиного диверсійно-розвідувальна група бойовиків впритул наблизилася до позицій українського війська. Зрозумівши, що їх викрито, окупанти почали стріляти. Українські військові були змушені відкрити вогонь. Під час відходу диверсанти залишили у зоні зіткнення пораненого. На ньому був білий маскувальний халат. Диверсант мав автомат та один магазин з набоєм. Українські бійці надали йому необхідну медичну допомогу. 21 січня йому зроблено операцію, яка тривала тривала сім годин. („Укрінформ“)

■ Буде фільм „Крути 1918“

КИЇВ. – У Київській області тривало фільмування батальних сцен художнього фільму „Крути 1918“. Фільм розповідатиме історію реального бою, що стався на залізничній станції Крути взимку 1918 року. В основі сюжету – історія братів Андрія і Олекси Савицьких, які на тлі доленосних подій у країні закохуються у прекрасну Софію. Презентація фільму відбудеться 25 січня. Його представить творча група у складі режисера Олексія Шапарєва, продюсера Андрія Корнієнка, автора сценарія Костянтина Коновалова, акторів Євгена Ламаха, Надії Коверської, Андрія Федінчика, Олексія Тритенка, Олександра Піскунова, Дмитра й Остапа Ступок. („Укрінформ“)

■ Український літак показали у фільмі

КИЇВ. – Український літак-велетень „Руслан“ став головним героєм американського науково-популярного серіалу „Mega Machines: The World's Strongest Plane“. Літак є найбільшим з транспортних літаків, що виготовляються серійно. (Прес-служба компанії „Авіолінії Антонова“)

■ Стріляли в Одесі: троє вбитих

ОДЕСА. – 19 січня внаслідок перестрілки в центрі міста загинули три особи: поліцей, зловмисник та його спільник. Ще двоє правоохоронців і таксист, який став випадковою жертвою, поранені і перебувають в лікарні. Загинув 27-річний поліцей Сергій Пригарін. Про це повідомили в поліції Одещини. Зловмисника, яким виявився 60-річний Валентин Дорошенко, застрелили на місці, а перед тим він встиг вбити свого спільника. В. Дорошенко був відомий в Одесі завдяки своїм проросійським настроям, він називав себе членом „партії Сталіна“. (BBC)

■ Європа не хоче меду

БРЮСЕЛЬ. – За лічені дні цього року українські аграрії повністю вичерпали квоти на безмитне постачання меду, виноградно та яблучного соку, пшениці й кукурудзи на європейський ринок. Єврокомісія та окремі столиці захищають своїх власних фермерів та аграріїв. Безмитні квоти передбачені Угодою про зону вільної торгівлі, їх впровадили як автономні торговельні преференції ще в 2014 році, а згодом у 2016 році як вияв європейської підтримки України. Переговори щодо збільшення безмитних квот між Києвом та Брюсселем не припиняються, пояснив 19 січня керівник торговельного сектора представництва України при ЄС Назар Бобицький. (Радіо Свобода)

■ Україна експортує молочну продукцію

ВІННИЦЯ. – Вінницький молочний завод „Рошен“ став найбільшим експортером молочної продукції в листопаді 2017 року. Про це повідомили 22 січня в аналітичному відділі Асоціації виробників молока. Експорт сухого цільного молока з України становив 346 тис. тонн, з яких 260 тис. тонн експортував Вінницький молочний завод і по 42 тонни – Куп'янський завод і товариство „Мілкіленд“. Масла на зовнішні ринки було поставлено 3,800 тонн. За даними Державної служби статистики, виробництво молока в Україні у 2017 році скоротилося на 0.5 відс. в порівнянні з 2016 роком – до 10.329 млн. тонн. („Українська правда“)

Передплачуйте і читайте „Свободу“

- 120 років на службі діаспорі
- найповніша інформація з життя українських громад в Америці
- електронний архів – www.svoboda-news.com

Відділ передплати:
973-292-9800 дод. 3042

Річна передплата – \$90.
Додайте лише \$5 і матимете обидві версії – паперову і електронну

АМЕРИКА І СВІТ

■ Засудили активістів за демократію

ГОНГ-КОНГ. – Вищий суд Гонг-Конгу засудив провідних демократичних активістів Джошва Вонга і Натана Лодо до ув'язнення за їхню роль в демонстраціях за демократію в 2014 році. Від часу передання від Британії 1997 року мешканці Гонг-Конгу – за принципом „одна країна, дві системи” – втішалися правами й свободами, які нечувані в Китаї. Але 2014 року поліція здушила студентський рух протесту – знаний як Рух Парасолів, в якому десятки тисяч осіб вимагали щоб китайський комуністичний уряд не втручався в їхні вибори. Дж. Вонг і Н. Ло впродовж 79 днів очолювали цей рух. 17 січня Дж. Вонг був засуджений до трьох місяців в'язниці, а Н. Ло до чотирьох з половиною місяців. Дж. Вонг сказав репортерам, що „вони можуть ув'язнити наші тіла, але не можуть ув'язнити наш розум”. („The Washington Post”)

■ Який спорт люблять американці?

ПРІНСТОН, Нью-Джерсі. – Відома компанія опитувань „Гелуп” оприлюднила 4 січня висліди свого найновішого опитування про те, за якими видами спорту слідкують американці. Найбільш популярним спортом у США є американський футбол: 37 відс. опитуваних слідкують за ним. На другому місці є кошківка, яку люблять 11 відс. Далі слідують бейсбол – 9 відс., міжнародний футбол – 7 відс., гокей – 4 відс., теніс і автоперегоні – по 2 відс., гольф, бокс, ковзаня й гімнастика – по 1 відс. („www.gallup.com”)

■ Затримано колишнього офіцера ЦРУ

ВАШІНГТОН. – Департамент справедливості повідомив 16 січня про арешт колишнього офіцера Центрального Розвідувального Управління (CIA). 53-літній Джері Чун Шінг Лі залишив ЦРУ 2007 року і проживав в Гонг-Конгу, але повернувся з родиною до США 2012 року. Впродовж останніх п'яти років він перебував у центрі уваги Федерального Бюро Розслідувань (FBI). Підозрюють, що він виявив комуністичному Китаєві імена інформаторів, котрі співпрацювали з ЦРУ. Китайський уряд заарештував 12 інформаторів і багатьох з них стратив. Розслідування цієї справи американською контррозвідкою не раз доводило до суперечок між ЦРУ та ФБР. Розгром сітки інформаторів став болючою поразкою для ЦРУ. („The New York Times”)

■ Американці оптимістичні про 2018 рік

ЛОНДОН. – Опитування американців на початку нового року вказують, що більшість дивляться оптимістично на те, „що є перед нами в 2018 році”. 50 відс. опитуваних сказали, що вони є оптимістами про новий рік, 32 відс. сказали, що вони не втральні, а 18 відс. висловилися песимістично. („The Economist”)

■ Китай засудив зустріч в Канаді

ПЕКИН. – Китай засудив вершинну зустріч 20 країн, яка відбулася 15-16 січня у Ванкувері, Канада. Вона була організована Канадою і США. Серед присутніх були представники Японії, Південної Кореї, Філіпін, Швеції та Австралії. Учасники закликали накласти сильніші санкції на Північну Корею. 17 січня представник Міністерства закордонних справ Китаю засудив цю зустріч, яка включала країни, котрі підтримували Південну Корею під час Корейської війни, але виключала Росію та Китай. Державний секретар США Рекс Тілерсон виступив на зустрічі з пересторогою, що Пхеньян може спровокувати військову реакцію, якщо не буде переговорів. Китай назвав це продуктом „мислення холодної війни”. („South China Morning Post”)

■ Книговода Авшвіцу не помилювали

БЕРЛІН. – 96-літній Оскар Гринінг був засуджений 2015 року до чотирьох років ув'язнення за те, що був книговодом в нацистському концтаборі Авшвіці. Він ще не почав відбувати свій вирок з огляду на суперечки про його здоров'я. 17 січня німецька прокуратура відхилила його прохання про помилування, кажучи що О. Гринінг, котрий нікого не вбив під час своєї праці в Авшвіці, несе моральну відповідальність за підтримку нацистського режиму. („Reuters”)

Українці всього світу відзначають 100 років української державности

Текст звернення Світового Конгресу Українців Канади виданого 22 січня.

У 2018 році українці всього світу відзначають 100 років української державности. 22 січня 1918 року перший український Парламент, Українська Центральна Рада, своїм Четвертим універсалом проголосив незалежність Української Народної Республіки. Рівно через рік після цього, 22 січня 1919 року Акт злуки об'єднав Українську Народну Республіку та Західно-Українську Народну Республіку в одну консолідовану незалежну державу.

Події 22 січня 1918 та 1919 років були не окремими моментами історії, а кульмінацією багатовікової боротьби українського народу за самовизначення та свободу. Оскільки незалежність була недовготривалою, боротьба проти іноземної окупації і репресій продовжувалась до 24 серпня 1991 року, коли Україна відновила свою незалежність. На жаль, український народ ще й досі змушений захищати територіальну цілісність України від іноземного агресора, який відмовляється визнати українську державність.

Протягом 100 років Україну відстоювала незліченна кількість людей, які зі зброєю чи з ручкою в руках боролись, маючи переконан-

ня, що Україна заслуговує на те, щоб зайняти своє належне місце серед незалежних держав світу.

У цю важливу річницю в історії українського народу ми вшановуємо мільйони тих, хто пожертвував своїм життям за свободу України. Тож завжди пам'ятаймо про тяжкий шлях, який пройшов наш народ, і на якому ми продовжуємо бути тепер. Зосередьмо нашу увагу на фундаментальному праві кожного українця вільно жити в територіально цілісній українській державі, де панує верховенство права та шанують основні людські права.

Світовий Конгрес Українців та вся українська діаспора приєднуються до народу України у відзначенні ювілею української державности та ще раз заявляють про своє незмінне прагнення до подальшого зміцнення та захисту незалежності Української держави.

„Нехай же протягом відзначення 100 років української державности уроки історії відновлять нашу силу, рішучість і віру в остаточну перемогу, насамперед у справі деокупації всього Криму та Донбасу,” – заявив Президент Світового Конгресу Українців Євген Чолій.

100 років новітньої української державности

Текст звернення Конгресу Українців Канади виданого 21 січня.

*Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.*

22 січня українці всього світу святкують 100-річчя проголошення української державности. Цього дня, 22-го січня 1918 року Четвертим Універсалом, Українська Центральна Рада проголосила Українську Народну Республіку незалежною, вільною та суверенною державою.

Роком пізніше, 22 січня 1919 року, Українська Народна Республіка та Західноукраїнська Народна Республіка Актом Злуки об'єдналися в єдину, незалежну та нероздільну державу. Сьогодні ця історична дата відзначається як День Соборности України.

Проголошення новітньої української державности 100 років тому продовжило тисячолітню історію Українського державотворення, від стародавньої держави Київська Русь до Запорізької Січі до Четвертого Універсалу.

Український національно-визвольний рух продовжився і в ХХ ст. Відновлення української державности було врешті досягнуто у 1991 році. В хороброту протистоянні іноземному деспотизму, мільйони життів було загублено в боротьбі українського народу за свої невід'ємні права на вільне життя та вибір своєї спільної долі. Сьогодні ми вшановуємо жертвність та внесок поколінь українських

патріотів в боротьбу за свободу України.

Як це вже було багато разів впродовж історії, сьогодні незалежність України знову опинилася під загрозою з боку російського імперіалізму. Росія веде жорстоку війну проти України, та незаконно окупує суверенну територію України в Криму та на Донбасі. Український народ знову вимушений захищати Батьківщину від іноземного тирана. І робить він це в єдності мети, рішучості та хоробрості.

На полі бою та в окопах східної України, героїчні воїни Збройних Сил України продовжують історичну боротьбу, захищаючи свободу країни. Ціна цієї свободи надзвичайно висока. Сьогодні ми вшановуємо пам'ять тисячі українських героїв, які поклали свої життя, аби Україна залишалася вільною. Ми ніколи їх не забудемо. Вічна пам'ять.

Сьогодні, в цей визначний ювілей, ми знову підтверджуємо свою відданість Україні та українському народу. Тому що справедливості завжди перемагає зло, ми впевнені, що одного дня, дуже скоро, жовто-блакитний стяг знову замайорить над містами та селами Криму і Донбасу. Ми обіцяємо нашим сестрам та братам в Україні зробити все, що в наших силах, задля підтримання праведної боротьби за свободу. І ми молимо Бога захистити Україну.

Слава Україні!
Героям Слава!

„Al Jazeera” – про „гроші Януковича”

Катарський телеканал „Al Jazeera” оприлюднив засекречений Генеральною прокуратурою України вирок Краматорського міського суду Донецької області про спеціальну конфіскацію так званих „грошей Януковича”.

У 94-сторінковому документі, який опинився в розпорядженні телеканалу, описана протизаконна діяльність злочинної організації експрезидента Віктора Януковича, частиною якої, за версією слідства, є компанія олігарха Сергія Курченка „СЄПЕК”.

Для відмивання незаконних доходів та ухилення від сплати податків ця компанія створювала фіктивні фірми з бюроми в Києві, Харкові, Донецьку та Москві.

За даними слідства, компанії С. Курченка причетні до незаконного заволодіння скрапленням газом компаній „Укргазвидобування” і „Укрнаф-

та” вартістю майже 2.2 млрд. грн., грошовими фондами компанії „Нафтогаз України” на суму майже 450 млн. грн.

Крім того, „СЄПЕК” заволоділа 787 млн. грн. Національного банку, які були надані „РеалБанкові” С. Курченка у вигляді стабілізаційного кредиту, а також більш ніж 2.2 млрд. грн. „Брокбізнесбанку” шляхом надання кредитів згаданому „Реалбанкові” і фіктивним підприємствам.

Через укладення договорів про купівлю-продаж облігацій Державної іпотечної установи С. Курченкові вдалося заволодіти майже 500 млн. грн. „Укргазбанку”, а шляхом купівлі-продажу облігацій внутрішньої державної позики – більш ніж 2 млрд. грн. акціонерного товариства „Аграрний фонд”.

(Закінчення на стор. 14)

АКТУАЛЬНЕ

Варто забрати кораблі у Росії

Левко Хмельковський

11 січня Президент Росії Володимир Путін заявив, що Росія готова передати Україні її військові кораблі з Криму. При цьому він зауважив, що кораблі тривалий час були без догляду і втратили боєздатність. Цю думку підтримав колишній Міністер оборони України Юрій Єхануров, який назвав кораблі брухтом, передання якого В. Путін хоче використати як елемент своєї виборчої кампанії.

Загалом у Криму до березня 2014 року були 21 корабель Військово-морських сил (ВМС) України і 50 допоміжних суден. Кілька одиниць розібрали на початку березня 2014 року за рішенням Міністерства оборони України. У пунктах базування залишаються великий десантний корабель „Костянтин Ольшанський“, корвет „Тернопіль“, морський тралер „Черкаси“, підводний човен „Запоріжжя“ та деякі інші.

Командувач ВМС України Ігор Воронченко заявив 12 січня, що практично всю техніку, яка залишилася у 2014 році в окупованому Росією Криму, було відремонтовано. На період анексії Криму з восьми бойових кораблів не на ходу був тільки великий десантний корабель „Костянтин Ольшанський“, де була потреба в ремонті головних двигунів. Але 28 лютого 2017 року І. Воронченко мав іншу думку: „Українські кораблі розкомплектовують і використовують як кораблі-донори“.

12 січня секретар Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони Іван Вінник розцінив як принизливу пропозицію В. Путіна передати Україні її бойову техніку, що залишилася в окупованому Криму: „Не потрібно розраховувати, що Путін готовий передавати щось справді дієве, боєздатне, що потрібно сьогодні Збройним силам України“.

11 січня перший заступник голови Верховної Ради Ірина Геращенко зазначила: „Крим за кораблі не продаємо, не здаємо й не міняємо. Так, це наші кораблі, вкрадені Путіном. Доведені до жахливого стану, як і сам Крим, окупантами. Все, до чого доторкається „руський мир“, приходить в негодність. Ми повернемо Крим

і всю українську власність там, в тому числі й кораблі. Як і Донбас“.

16 січня оглядач опозиційної російської „Новой газети“ Валерій Ширяєв поставився до проблеми більш професійно і запитав думку про кораблі фахівців Севастопільського морського заводу, які проводили огляд захоплених кораблів у 2014 році. Капітан другої ранги Владислав Дегтяренко сказав, що вже чотири роки захоплені кораблі стоять без залог. Варто простежити, які їх обслуговували від поділу флоту у 1997 році до захоплення Криму у 2014 році. Кожен корабель має межремонтний період. Морський завод ремонтує електричну, механічну й корпусну частини. Після 1991 року грошей на ремонт було мало, а кораблі України отримала не найкращі. При огляді захоплених кораблів у 2014 році з'ясувалося, що ремонт були лише на папері. На деяких ремонті не було 10-12 років.

При захопленні флоту командування ВМС України не наважилося затопити кораблі, але моряки завдали їм значних руйнувань. Так, головний двигун десантного корабля „Костянтин Ольшанський“ залили бетоном. На залишених без догляду кораблях двигуни, механізми та електросистеми вийшли з ладу, гумові частини викришилися. Раніше нові двигуни і запасні частини поставляли з Росії, але війна зруйнувала такі зв'язки. А як відбуксирувати передані кораблі до Одеси і Скадовська? В. Путін запропонував послуги Росії, але це було б приниженням флоту з боку супротивника. Можна перевірити корабельні двигуни в місці постю й вивести придатні кораблі з порту, де на них чекають буксири, щоб відтягнути до Скадовська, вдвічі ближчого від Одеси. Але чи варто Україні їх зберігати або ремонтувати? Кораблі зроблені з високоякісної сталі, а деякі (тралери) з цінних сплавів. На такий метал завжди знайдеться покупець, тому усе ж варто забрати кораблі у Росії й укласти угоду з чужинською компанією на вивезення їх з Криму і розбирання на метал. Таке рішення було б вигідне Україні всупереч принизливому намірові В. Путіна.

ТРИВОЖНИЙ СИГНАЛ

Ще одна державна зрада?

Петро Олещук

Триває процес над колишнім Президентом України Віктором Януковичем щодо факту його державної зради. Сам „процес сторіччя“, хоча і мав, за словами Генерального прокурора давно завершитися, тим не менше триває, набуваючи все більш дивовижних обрисів. Зокрема нещодавно відбувся допит Посла України у Польщі та колишнього виконуючого обов'язки Міністра закордонних справ Андрія Дещиці, який керував зовнішньополітичним відомством після втечі з України В. Януковича.

Цей допит цікавий тим, що на ньому сторона захисту, скориставшись моментом, почала розпитувати экс-міністра щодо природи дивної поведінки української влади, яка, фактично, не чинила помітного опору окупації Криму, не надала українським військовим зрозумілих команд щодо опору, і взагалі – була пасивним спостерігачем.

Відповідаючи на ці питання, А. Дещиця зробив цікаву заяву. Він фактично зізнався, що відсутність опору під час окупації Криму пояснювалося „колективною позицією“ України та „західних партнерів“, що виявилася у відмові впроваджувати в Україні військовий стан, аби це не завадило проведенню виборів.

Тобто, відмова від захисту територіальної цілісності пояснювалась необхідністю президентських виборів. І це досить важливо. Варто нагадати, що приблизно таке саме говорив раніше і секретар Ради національної безпеки і оборони Олександр Турчинов, що був на момент анексії Криму виконуючим обов'язки президента України. Але А. Дещиця вперше зробив таку заяву офіційно.

Звісно, постає питання. У чому ж така значимість президентських виборів, що вони вартували втрати частини української території? Можна сказати, що потрібен був „верховний головнокомандувач“, або повторити тези політтехнологів Петра Порошенка про „вибори в один тур“, які, начебто, зупинять агресію з боку Росії.

Однак реальність видається іншою. Схоже, вибори були потрібні для легалізації нової владної вертикалі, яка, у свою чергу, була потрібна, аби одержувати зовнішнє фінансування. Адже для урядів країн Європейського Союзу та США легітимність влади (а, отже, і її демократичність) була завжди на першому місці.

Тому схема видається наступною: не заважаємо Росії з Кримом, нехай анексує, проводимо вибори, одержуємо фінансування, яке, за такого підходу, виглядає як своєрідний „хабар“ Україні за втрату Криму. І це, по суті, єдине пояснення даної схеми, яка і дозволяє зрозуміти логіку поведінки перших осіб держави навесні 2014 року. Звісно, ніхто зараз про це відверто говорити не буде. Але, в принципі, за зміни політичної кон'юнктури у будь-який момент процес про державну зраду В. Януковича може бути продовжений процесом про державну зраду його спадкоємців.

Адже як не крути, але „воля західних партнерів“ не є чинником конституційного ладу України, так само, як і їхні „рекомендації“. А територіальна цілісність та суверенітет є найвищою цінністю будь-якої держави. І „забути“ про це – неможливо.

„Газета по-українськи“

Петро Олещук – політолог, Київ.

АМЕРИКА І СВІТ

■ Папа уділив шлюб в літаку

САНТІАГО, Чиле. – Папа Франциск уділив шлюб членам залоги літака під час лету з Сантіаго до північного міста Інквіке. Карлос Цюфарді і Паоля Подест мали одружитися 27 лютого 2010 року, але сильний землетрус того дня знищив їхню церкву. Вони взяли цивільний шлюб і тепер проживають в Сантіаго зі своїми двома дітьми. 18 січня члени залоги мали нагоду зустрітися з Папою під час лету. На запит Папи, чи вони одружені, вони розповіли йому, як смертельний землетрус приневолив їх змінити пляни. Папа тоді зголосився уділити їм шлюб в літаку, але перед тим передсвідчився, чи вони дійсно бажають цього. Відтак Франциск уділив їм церковний шлюб і благословив їхні шлюбні обручки. Офіційним свідком церемонії був голова авіолінії. Чілійський кардинал, котрий супроводжав Папу, оформив легальні документи. „Надіюся, що це заохотить пари одружуватися“, – сказав новозшлюбній парі глава Католицької Церкви. Пара відсвяткувала свій шлюб того вечора з колегами в Інквіке, а на другий день полетіла назад до Сантіаго. („CBS News“)

■ Румуни протестували проти корупції

БУКАРЕШТ. – Десятки тисяч румунів демонстрували на вулицях столиці 20 січня, протестуючи проти нового закону, прийнятого парламентом. Критики кажуть, що цей закон утруднює боротьбу із злочинністю та корупцією в країні. („Associated Press“)

■ Ізраїль видаляє африканських мігрантів

ЄРУСАЛИМ. – Ізраїльський уряд 2 січня видав наказ африканським мігрантам, що вони мусять покинути країну під загрозою ув'язнення. Тисячі мігрантів мають три місяці часу, щоб виїхати з Ізраїля. Вони отримають від уряду 3,500 дол. і можуть повертатися до своїх країн або переїхати до інших. Більшість африканських мігрантів є з Ерітреї та Судану, Вони кажуть, що шукають притулку після втечі від переслідування та конфлікту. Прем'єр-міністр Ізраїля Беніямін Нетанягу каже, що неконтрольований приплив африканських мігрантів може загрожувати єврейському характерові Ізраїля. („BBC“)

■ Мусульманське населення США зростає

ВАШІНГТОН. – Тому що Бюро перепису населення США не питає про релігійну приналежність, немає офіційного урядового числа щодо кількості мусульманського населення США. Але різні опитування, включно з дослідним інститутом „Пю Рісирч Сентер“ з 3 січня вказують, що минулого року в США проживало 3.45 млн. мусульман, котрі становлять 1.1 відс. населення країни. Число мусульман в країні зростає на 100 тис. осіб річно. Аналітики обчислюють, що до 2040 року населення мусульман у США перевищить кількість євреїв і стане другою найбільшою релігією в країні після християнства. („Newsweek“)

■ Заборонено вивчення англійської мови

ТЕГРАН. – Іран заборонив вивчення англійської мови в початкових школах країни, після того як ісламські провідники перестерегли, що раннє навчання мови відкриває дорогу західній „культурній інвазії“. Про це повідомив 6 січня Мегді Навід-Адгам, голова державної Ради вищої освіти. В Ірані навчання англійської мови звичайно починається у віці 12-14 років, але деякі школи починають раніше. Ісламські провідники Ірану часто перестерігали перед небезпекою „культурної інвазії“, а їхній верховний провідник Аятола Алі Хаменеї висловив обурення в 2016 році про „навчання англійської мови, яке поширюється на передшкільля“. Аятола додав, що „це не означає опозицію до вивчання чужої мови, але йдеться про поширення чужої культури в країні серед дітей і молоді“. Революційна гвардія Ірану сказала, що недавні протести в Ірані проти уряду та ісламських провідників були роботою чужинських ворогів. Уряд сказав, що у тих заворушеннях загинуло 22 особи, а понад 1,000 були заарештовані. У демонстраціях, які поширилися на понад 80 міст, тисячі молодих людей протестували проти корупції, безробіття та злиднів. („Voice of America“)

Вже не АТО, але ще не війна

Верховна Рада 18 січня прийняла закон про реінтеграцію Донбасу, який став вагомим кроком до того, щоб цю гібридність антитерористичної операції (АТО) привести до нормального воєнного стану. Це все ще не воєнний стан, але воєнна операція стримування агресора, за яку відповідає Генеральний штаб. Він це робив з перших днів війни, але тепер став основним координатором інших силових підрозділів.

Згідно з законом режим АТО буде замінений на заходи безпеки з відновлення суверенітету і територіальної цілісності країни. АТО була відповіддю на гібридні виклики, які нав'язала Росія, почавши війну проти України без оголошення війни, не визнаючи присутності своїх військ. Ці заходи передбачають застосування сили, оскільки, відповідно до конвенцій ООН, Україна має право на самооборону. Закон дасть силовим структурам України більше повноважень щодо звільнення окупованих територій. Агресором є регулярні війська російської армії, терористично-бандитські формування, підтримані й спонзоровані Росією, інші елементи, які діють не в рамках Конституції України. Тобто усі, хто сьогодні стріляє в українського військового, вбиває українського громадянина і тимчасово утримує окуповані території.

Тимчасова окупація Росією територій в Донецькій і Луганській областях є нелегітимною і не створює для Російської Федерації ніяких територіальних прав. На тимчасово окупованих територіях діє особливий порядок забезпечення прав і свобод цивільного населення, визначений цим законом і нормами міжнародного права. За фізичними та юридичними особами зберігається право власності та інші майнові права, в тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що перебуває на тимчасово окупованих територіях, якщо воно придбане відповідно до законів України.

Безпосереднє керівництво силами Збройних сил України, інших військових формувань, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України покладається на Об'єднаний оперативний штаб Збройних сил України.

Закон містить і визначення кордонів України, але Крим не згадується взагалі. Не змішувати Крим із Донбасом – відома вимога західних партнерів, хоча спецпредставник США Курт Волкер визнавав, що це питання одного порядку.

При обговоренні закону про реінтеграцію правозахисники висували побоювання, що військовослужбовці, які виконуватимуть реальні завдання протидії російській агресії, можуть вчиняти певні неправильні дії щодо населення. Тому на цьому рівні громадянське суспільство має діяти активно. Але без контролі центру теж не обійтися. Головне, що цей документ визнає Росію агресором і окупантом. „Російська Федерація чинить злочин агресії проти України та здійснює тимчасову окупацію частини її території за допомогою збройних формувань Російської Федерації”, – вказується у законі.

ІСТОРІЯ

Один з останніх борців Карпатської України

Микола Мушинка

Про Карпатську Україну 1938-1939 років видано десятки книжок, сотні наукових статей та все ж таки ця тема далеко не вичерпана. Нещодавно в мої руки потрапили спогади 99-річного Юрія Шанти „Бились хлопці Хустові на славу” про участь в обороні Карпатської України у березні 1939 року перед мадярською окупацією.

Ю. Шанта народився 29 січня 1918 року у селі Люта Великоберезнянського округу. Після закінчення школи поступив у Мукачівську державну торговельну академію, яку закінчив 1938 року і став бухгалтером Підкарпатського банку в Ужгороді. Після окупації Ужгорода мадярами 2 листопада 1938 року Ю. Шанта повернувся у рідне село, де з Миколою Виноградським (Вайнбергером) – колишнім офіцером Чехословацької армії, вів пропаганду за „Карпатську Січ”, працював в уряді опіки над пошкодженими війною, а на початку 1939 року став членом Організації народної оборони „Карпатська Січ”.

15-18 березня 1939 року він брав участь в обороні Хусту, потрапив у мадярський полон, з якого йому щасливим випадком вдалося вирватися. Влітку 1939 року емігрував спочатку у Словаччину, згодом до табору для біженців у Австрії, звідти у Берлін, де вступив до Вищої економічної школи, яку успішно закінчив влітку 1944 року. Восени того ж року переселився у місто Усті-над-Лабем в Судетах, де дістав роботу бухгалтера, а звідти 1945 року переїхав у Прагу.

Після комуністичного путчу в Чехословаччині у жовтні 1950 року перейшов в американську зону Німеччини, де його інтернували у таборі для біженців. Звідти він влітку 1951 року виїхав у Канаду, яка стала його другою батьківщиною.

У Канаді Ю. Шанта оселився спочатку у Монреалі, а опісля у Торонто, одружився з Лесею Бризгун, дочкою українських лікарів. З перших же днів він залучився до роботи Братства „Карпатська Січ” та Українського Національного Об'єднання. У Канаді здобув ступінь магістра славістики, а від 1983 року почав збирати матеріали про Карпатську Україну, опублікував кілька статей та книгу, адресовану широкій українській громадськості.

Книга Ю. Шанти відкривається розділом про історію Закарпаття від найдавніших часів до Першої світової війни. Провідником відродження першої половини ХХ ст. Ю. Шанта вважає о. Августина Волошина, якому у праці присвячено окремий розділ. Чимало уваги автор приділив конфліктові між генералом Левом Прхалом – командиром Чехословацьких військ у Карпатській Україні та міністром в уряді Карпатської України, призначеного празьким урядом без згоди прем'єра А. Волошина та його уряду. Це незаконне призначення викликало масові протести по цілому Закарпатті.

Як і слід було очікувати, найбільше уваги автор присвятив героїчним боям невеличкої групи „Карпатської Січі” з регулярним військом Мадярської армії, озброєним

артилерією, танками та літаками. Ці бої затримали наступ угорської армії на Хуст і дозволили урядові Карпатської України провести дводенне засідання її сейму (парляменту), який 15 березня 1939 року згідно з міжнародним правом проголосив незалежність Карпатської України.

У центрі уваги автора став детальний опис боїв на Красному Полі. Опис починається із Пластового з'їзду у Хусті у січні 1939 року, на якому вперше було висунуто ідею заснування „Карпатської Січі”. Автор вступив у ряди „Карпатської Січі” вранці 15 березня 1939 року у Севлюші (Виноградіві) разом з групою семінаристів і вже наступного дня на Красному Полі увійшов до третьої чоти січовиків під керівництвом кошового Михайла Козичаря із завданням ліквідувати групи мадярських терористів в околиці Красного Поля. Дві інші чоти січовиків на Красному Полі вступили у нерівний бій з наступаючою Мадярською армією і майже усі полягли героїчною смертю, або потрапили в полон і були на місці розстріляні.

Чота, в якій був Ю. Шанта, врятувалася відступом у Хуст. Уряд Карпатської України разом з новообраним президентом А. Волошином та центральними установами емігрував у Румунію, а звідти – в Югославію, яка дала біженцям політичний притулок.

Залишки „Карпатської Січі” (також автор книги) разом з великою групою цивільних осіб подалися із Великого Бичкова на румунський бік вброд через крижану воду річки Тиси. В румунському селі їх прикордонники роззброїли і усіх 273 осіб експортували через міст на закарпатський бік Тиси й передали в полон Мадярській армії. Полонених піддали жорстоким тортурам. Було вбито інженера Миколи Литвицького та учителя Дмитра Остапчука. Знущання і тортури пережили січовики у в'язницях Варюлопоша, Кривої та інших.

Окремий розділ автор присвятив мученицькій смерті А. Волошина у московській тюрмі.

Там же подано поіменний (далеко не повний) список „славних лицарів, що мужньо і гордо життя своє віддали в обороні Карпатської України”.

Ю. Шанта далекий від того, аби в кривдах, нанесених населенню Карпатської України майже 70 років тому, звинувачувати мадярів, поляків, чехів та інші народи. Це була вина тодішніх керівників тих народів та країн.

В кінці своєї праці Ю. Шанта пише: „Українці не забувають про кривди, нанесені в минулому землякам, але дивляться вперед на майбутнє. Болюче минуле не сміє стати перешкодою для нав'язування обопільно корисних стосунків у майбутньому на взаємно вигідних засадах міжнародного рівня”.

Дудінце,
Словаччина

Проф. Микола Мушинка – д-р філологічних наук, закордонний член Національної Академії Наук України.

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda”.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ”

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	Fax (973) 644-9510 E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	E-mail subscription@svoboda-news.com
Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода” або її видавця.	

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

ООЛ зберігає пам'ять про Акцію „Вісла“

Минулого року українство світу відзначало 70-річчя Акції „Вісла“, примусового переселення польським комуністичним урядом української меншини з південно-східних провінцій післявоєнної Польщі на так звані „відновлені“ території на заході країни. Під час цієї програми понад 140 тис. етнічних українців були насильно переселені зі своїх рідних земель на Холмщині, Підляшші, Надсянні, Бойківщині та Лемківщині та змушені залишити свої домівки, якими вони користалися протягом багатьох поколінь. Ця програма була продовженням державної етнічної чистки, яка розпочалася з обміну громадянами 1944-1946 років між Польщею та СРСР і мала на меті усунення всіх українців, які опинилися на терені між двома країнами.

Завдяки зусиллям Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) та багатьох його організацій-членів в минулому році було проведено багато заходів для вшанування пам'яті тих, хто постраждав через Акцію „Вісла“, та інформування тих, хто не знає цієї трагічної сторінки історії. Ці факти необхідно повторювати та розповсюджувати доти, поки вони не стануть частиною загальних знань всіх і кожного, з тим щоб отримати офіційне визнання та відшкодування завданих злочинів та запобігти їхньому повторенню.

Організація Оборони Лемківщини в Америці (ООЛ) вважає своїм покликанням освідженню наступного покоління про причини, перебіг та наслідки Акції „Вісла“. Якщо ми цього не зробимо тепер, то всі наші подальші зусилля в майбутньому будуть марні.

Ми повинні продовжувати зустрічі з живими свідками Акції „Вісла“, щоб якнайповніше охопити відомі факти їхніми спогадами, поки вони ще з нами. Нам необхідно продовжувати освіту української громади через лекції, підтримувати дослідження та публікації. Ми повинні продовжувати свою політичну роботу через демонстрації та листування з ООН та урядом України і Польщі. Ми повинні координувати наші зусилля через Світовий Конгрес Українців (СКУ) та Світову Федерацію Українських Лемківських Об'єднань (СФУЛО).

Лемки з мого покоління і молодші, які є активні в українській громаді, в більшості небагато знають про Лемківщину. Значною мірою вони асимілювалися в українській громаді. Але тепер, коли Україна вже є незалежною демократичною державою, ми можемо відзначати її розмаїття, одночасно підтримуючи її цілість. Молоді лемки мають знати, хто вони є, звідки походять і чому вони є частиною українського народу. Ми повинні покращити роботу з висвітлення унікальної історії регіонів Холмщини, Підляшшя, Насення, Бойківщини та Лемківщини, разом відомих як Закерзоння.

ООЛ робить конкретні кроки для підвищення саме лемківської свідомості серед нашої молоді. Ми співпрацюємо з Спілкою Української Молоді (СУМ), з різними українськими суботніми школами, щоб включити тему Акції „Вісла“ до переліку освітніх тем. Ми підготували навчальні матеріали та провели лекції. Ми також координували програму інтерв'ю між молоддю СУМ та співгромадянами, які пережили Акцію „Вісла“. І ми розмістили ці лекції та інтерв'ю в інтернеті за адресою: www.lemko-ool.com.

Менше обговорюваним аспектом Акції „Вісла“ є проблема ідентичності серед українців на території Закерзоння. Потрібно усвідомити, що в 1940-их роках український націоналістичний рух був ще молодим у Закерзонні і люди ідентифікували себе як русини, а не українці. Фактично, є окремі лемки у Європі та в Північній Америці, голоси яких антиукраїнські та доволі активні. Деякі з них мають русофільські коріння, а інші приєдналися до „винайденого“ карпато-русинського руху. Обидві течії мають ту саму антиукраїнську риторику, яку польські комуністи використовували під час Акції „Вісла“. Найкращий спосіб боротися з русофільством і русинством є не сперечатися з ними безпосередньо, але доносити позицію лемків-українців чітко, позитивно і дозволити людям самостійно вирішувати. В даний час ми дозволяємо карпато-русином писати нашу історію, і вони малюють нас у негативному світлі. Нам потрібно пояснити, чому ми пов'язуємося з

українською державою і показати, що ми не той „ворог“, як вони стверджують.

Негативні наслідки Акції „Вісла“ були величезними – втрата майна та рідної землі, фізичні тортури, ув'язнення та вбивства, примусова асиміляція і утворення стереотипів. Всі ці речі завдали величезних непоправних втрат, які складно визначити кількісно, і неможливо виправити, як і виправдати.

Але Акція „Вісла“ також мала непередбачені наслідки, які працюють на користь української держави. Ці жахливі злочини проти нас створили мотивацію для нового покоління активістів, які вже ніколи не замовкнуть. Також у Польщі з'явилися нові економічні та освітні можливості, що дозволило українцям поліпшити свій фінансовий та соціальний статус. Подивіться на мою родину як приклад. Мої батьки народилися в Лемківщині, в селах Ждиня та Смерековець. І обидвоє пережили Акцію „Вісла“, і в кінцевому рахунку емігрували до Америки, де вони закінчили університет – моя мати в Університеті штату Коннектикат і мій батько в міському Коледжі Нью-Йорку. Вони народили трьох дітей, котрі отримали вищу освіту в престижних університетах, включаючи Колумбійський університет та Оберлін-коледж (мої сестри) і Гарвард (я сам). Я впевнений, що ми тепер набагато фаховіше можемо допомогати українській державі і зберігати нашу лемківську культуру та традиції, ніж на нашій сільській господарці в Лемківщині.

Комуністичні уряди СРСР та Польщі, коли затоптували вогонь, незворотно руйнуючи місцеву українську громаду, то розкидали жарини, які зараз вирости в нові Ватри, які тепер більш поширені, ніж оригінальні. Тепер наша робота, як нащадків тих, хто пережив Акцію „Вісла“, є упевнитися в тому, що ці нові Ватри в усьому світі палатимуть сильно і яскраво на віки.

Марко Гованський
Грін-Брук, Нью-Джерзі

Марко Гованський – голова Крайової Управи Організації Оборони Лемківщини в Америці.

Поновлено часопис лемків

Маємо приємність повідомити, що 43-ім числом ми поновлюємо випуск „Вісника Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань“, який розпочали видавати ще у січні 2013 року.

Є можливість його перегляду в інтернеті: <http://bit.ly/2rl8R6c>.

Наразі вісник виходить раз на квартал і, як звично, висвітлюватиме поточне життя, історію та культуру лемків усього світу. Закликаємо усіх членів Федерації та лемківські організації в Україні, Польщі, Словаччині, США, Канаді, Сербії та Хорватії, а також просто лемків з усього світу надсилати нам свої матеріали для вісника на незмінну електронну скриньку: visnyk.sfulo@gmail.com.

Оскільки наше видання виходить суто в інтернеті, то також просимо поширювати його поміж друзів у соціальних мережах.

Ярослава Галик,
голова Світової Федерації
Українських Лемківських Об'єднань,
Львів.

Ярослава Галик народилася 6 серпня 1953 року в селі Терновиця на Івано-Франківщині в родині депортованих українців-лемків. Закінчила Івано-Франківське медичне училище та Чернівецький державний університет, біологічний факультет. Працювала

медичною сестрою Ворохтянського санаторію „Черемшина“, вчителькою біології та хемії Кременівецької восьмирічної школи, екскурсоводом Ворохтянського бюро подорожей та екскурсій, лікарем-лаборантом, пізніше – директором пансіонату при медичному реабілітаційному центрі Міністерства внутрішніх справ України. Перебувала у трудовій еміграції в Росії та Франції. У 2009 році вийшла її перша книга „Лемківщина – край наших предків“. Очолила федерацію лемків у серпні 2017 року.

Шукаю вістей про Тимофія Соснового

В процесі написання наукової статті про Голодомор 1932-1933 років в Україні я натрапив на статтю, опубліковану 8 листопада 1942 року в газеті „Нова Україна“, автором якої був агроном-економіст Т. Сосновий, який першим (в окупованому німцями Харкові) проаналізував причини, хід та наслідки цієї події.

Автор писав: „Чому, не зважаючи на те, що хліба було зібрано досить, в Україні стався небачений за своїми розмірами голод? Тому що для більшовиків треба було спочатку виконати так звану „першу заповідь“ – плян хлібозаготівель та інші „заповіді“ – натуроплату МТС, „добровільний продаж“ – і тільки те, що залишилося, мало йти на споживання селян“.

Мені стало відомо, що автором цієї унікальної публікації є колишній керівник відділу статистики Харківської міської управи Тимофій Сосновий, який похований на цвинтарі св. Андрія в Савт-Бавнд-Бруку, Нью-Джерзі, 10 жовтня 1983 року. Про це тоді написала „Свобода“.

Можливо, хтось може повідомити про післявоєнний період життя, діяльність, нащадків або родичів цієї людини, або принаймні поінформувати про рік його наро-

дження, адже в Україні відомості про цю людину вкрай обмежені. Я з подякою прийму будь-яку інформацію. Моя електронна пошта: saltan_olexandr@ukr.net

Олександр Салтан,
Харків

ВІРШІ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Пиймо правду

Нині ми уже бідні.
Знов говорить наша гідність.
Світ нас бачить. Світ нас чує.
Чи належно нас трактує?
Вже й Москва нас зрозуміла.
Бачить, що росте в нас сила
Давня, княжа і гетьманська.
Вже не царська й не радянська!
Тож, мій народе милий
Шануй гетьманів могили.
Шануй Бога, Церкву рідну,
А тоді й відкинеш злидні.
Бог і Церква – запорука!
З тих джерел іде наука.
Пиймо правду з тої чаші,
Як колись прадіди наші.

Василь Шляхтич,
Зелена Гура, Польща

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

У таборі зустрілися бандуристи

Василь Романчук

ПАРМА, Огайо. – Зимовий табір бандури діяв при Катедральному православному соборі св. Володимира 26-29 грудня 2017 року. Ідея створення такого табору для бандуристів віком від семи років і старших належить керівниці відомого вокального жіночого гурту „Зоря” в Пармі Наталії Махлай.

Проект радо підтримали Школа бандури ім. Григорія Китастого, благодійний фонд Стефанії Кріслатої та художній керівник і головний диригент Заслуженої капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка Олег Махлай.

Інструктори Світлана Созанська, Олександра Головата, Іван Шміло, Христина Глюдковська, Адріана Краснянська, Олег, Наталя, Андрій, Максим та Орест Махлай розробили програму Зимового табору. Крім навчання гри на бандурі передбачались заняття зі співу, образотворчого мистецтва, гончарства. В перервах діти гралися, влаштовували конкурси, змагання, турніри.

Охочих таборувати виявилось 15 учнів різного віку з Огайо та Мишигену.

Юні бандуристи дізналися про

Юні бандуристи та їхні наставники в часі звітнього концерту. (Фото: Василь Романчук)

те, як кобзарів в СРСР переслідувала влада, а також про поширення кобзарства в США, Канаді, Аргентині, Західній Європі та Східному Сибіру.

Чимало цікавого дізналися діти і про Заслужену капелю бандуристів ім. Т. Шевченка, а також про Школу

бандури ім. Г. Китастого, якій незабаром виповниться 35 років.

Громада придбала посілість у горах Пенсильванії, в Емлентоні, де облаштували оселю „Всіх святих”. Згодом тут відкрили табір під назвою „Кобзарська Січ”. Відтоді щоліта ця місцина ставала домів-

кою для юних бандуристів.

Заключним акордом став звітний концерт вихованців Зимового табору бандури, який відбувся в парафіяльній залі собору 29 грудня 2017 року. Імпреду відкрив О. Махлай, який подякував батькам, спонзорам, інструкторам, а також настоятелю Православної катедри о. Іванові Наконечному та його заступникові о. Михайлові Гонтарукові, які сприяють і всебічно підтримують усі добрі починання українства на терені Великого Клівленду. Н. Махлай назвала усіх учасників табору та інструкторів-наставників.

Заспівом концерту стала коляда „Нова радість стала” у виконанні О. Махлая та Миколи Тольксдорфа. Кілька українських творів та колядок виконав інструктор-бандурист з України І. Шміло та його вихованці. Співали і грали солісти й ансамблі і наймолодші бандуристи, які лише почали освоювати цей український інструмент. А вінцем дійства став всесвітньо відомий український „Щедрик”. Присутні на цьому вечорі переглянули імпровізовану виставку малярських робіт та гончарних виробів, в яких переважали відтворення бандури.

Пластова Станиця скликала загальні збори

Олександра Юзенів

НЮ-ЙОРК. – Загальні річні збори у Пластовій Станиці Нью-Йорку відбулися 9 грудня 2017 року у пластовій домівці.

Станична Таля Даниш відкрила збори, присутні заспівали молитву „Отче наш”. Вибрано президію зборів: голова Адам Гапій, писар Іра Перхалюк. Хвилиною мовчання вшановано пам'ять пластунів станиці, які відійшли у вічність у 2017 році: Анну Бідак, о. Лева Голдейда, Володимира Гнатківського і Романа Яцушка.

Присутні одержали друковані звіти за минулий діловий рік. Станична Т. Даниш доповнила їх і висловила признання та подяку за співпрацю членам уступаючої Старшини та виховникам поодино-

Учасники загальних зборів у Пластовій Станиці в Нью-Йорку. (Фото: Адам Гапій)

(Закінчення на стор. 10)

Школа українознавства прийшла до Українського Села

СОМЕРСЕТ, Нью-Джерсі. – 20 січня Школа українознавства (директор Ярослав Данищук) при Українській православній церкві св. Андрія в Савт-Бавнд-Бруку, Нью-Джерсі, колядувала в Українському Селі в Сомерсеті. Колядування підготували вчителі Оксана Наливайко, Оксана Дякун, Галина Богуцька, Олеся Ольшанська, Романія Лабовка, Лідія Проць, Наталія Мороз, Еля та Олександра Гуцули. Був також дорадник Шкільної Ради Українського Конгресового Комітету Америки Роман Гіряк. Радо вітали юних колядників Ніна Наливайко, Володимир і Люба Поплавські, Оксана Лобачевська, Броніслава Скорупська, Ляріса та Дмитро Пенцаки, Марлін Братах, Богдана Кулинич, інші мешканці села. (Фото: Левко Хмельковський)

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

До УНСоюзу завітали колядники з Пласту

ПАРСИПАНІ, Нью-Джерсі. – У понеділок 15 січня до Головної Канцелярії Українського Народного Союзу прийшли в гості пластуни з сусідньої ньюаркської станиці Української Скавтської Організації Пласт, які подарували працівникам різдвяні колядки та віншування з нагоди свят. Прийшли вони з традиційною зіркою, яку змайстрували пластуни, уживаючи малюнки новачок. На чолі групи колядників, у якій були три юначки і два юнаки, був станичний Орест Пенцак. Станиця Ньюарк має осідок в Українському Американському Культурному Центрі Нью-Джерсі у Випані, недалеко від Головної Канцелярії УНСоюзу. (Фото: Рома Гадзевич)

ШУКАЄТЕ РОБОТУ? МОЖЕМО ДОПОМОГТИ!

Шукаємо ліцензованих продавців страхувань життя та ануїтетів. У випадку відсутності ліцензії, можемо сприяти її отриманню.

888-538-2833

Приєднуйтесь!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

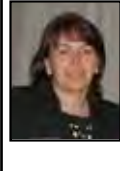
ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
2-ий Заступник президента
Ліцензований продавець страхування життя
Ukrainian National Assn., Inc.

Tel.: 480-207-7070
e-mail: eugenemaria1968@gmail.com

МАРІЯ ДРИЧ
Ліцензований Продавець Страхування Життя
MARIA DRICH
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: 973-292-9800 ext. 3035
e-mail: mdrich@unamember.com

Contact us:
888-538-2833

PREMIER NINE*

4%

ALSO AVAILABLE:
SELECT SEVEN – 3.5%*
STARTER FIVE – 3.0%*

ANNUITIES

* First year rate. Second Year Rate – 3.0%.
All annuity rates are subject to change. Not available in all states

Ukrainian National Association, Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
General Information: 800-253-9862 • Fax: 973-292-0900
www.UkrainianNationalAssociation.org
facebook.com/UkrainianNationalAssociation

НОВІ ВИДАННЯ

Україну залили кров'ю

Левко Хмельковський

Павло Подобед. „З-під Конотопа до Аризони: невігдані історії вояків Армії УНР“. Івано-Франківськ. „Місто НВ“. 2017. 340 стор.

У 1917-1921 роках усю Україну охопила війна. Проти незалежної держави рушило у збройний похід військо Росії, з півдня йшли на Москву білі війська, яким протистояла Червона армія, а з нею вело бої Військо Польське в союзі з військом Директорії. Між собою воювали й самі українці – гетьманці проти петлюрівців. Втручалися у бойові дії і самостійні повстанські загони. Усю Україну встелили трупи, залила кров. На жаль, значною мірою це була кров українська, тому що армії мобілізували місцеве населення незалежно від його політичних спрямувань і надій.

Молодий київський історик Павло Подобед у своїй першій книзі відтворив цю трагедію на прикладі одного регіону – Конотопського повіту Чернігівської губернії. Розташування цього краю було таким, що його не могло оминути жодне військо. І кожне залишило свій кривавий слід.

Книжка має три розділи: „Конотопщина у визвольному русі“, „Спогади“, „Біографічний довідник“. Розповідь, побудована на історичних документах, не є переможною реляцією. Становище війська Української Народної Республіки за часів Центральної Ради і Української Держави при Гетьманаті було важким. Вояки були виснажені Першою світовою війною, не мали національної свідомості, легко піддавалися на більшовицьку пропаганду. Багатьох вабила можливість працювати на розподіленій поміщицькій землі і вони не хотіли залишати свої домівки. А проти них виступало під різними прапорами краще організоване і ласе до здобичі чужинське військо.

Були й вірні молодій державі військові частини як Курінь Смерти сотника Міляшевича, або Сірожупанна Дивізія. Інші просто розбігалися по домівках перед настанням бою, або не могли чинити дієвого опору нападникам. До значних втрат призвело антигетьманське повстання, яке у Конотопі очолив сотник Михайло Палій. Читачі „Свободи“ добре обізнані з трагедією на залізничній станції Крути, де полягли молоді кияни, але на цій же станції у різні періоди війни було значно більше втрат, про які пише історик. Зокрема у листопаді 1918 року, коли станцію здобували з перемінним успіхом в боях між собою вояки УНР і Гетьманату.

В українському війську були часті випадки зради. Саме в часі цих боїв мобілізовані вояки Другого Сірожупанного полку пов'язали своїх старшин і видали більшовикам. 10 січня 1919 року вояки Першого Сірожупанного полку скликали віче, на якому заявили про небажання воювати поза Чернігівщиною. Половина полку пішла додому з рушницями. Таке сталося й у Четвертому Сірожупанному полку. У Чорноморській Дивізії частина вояків перейшла до більшовиків, інші відступили до передмість Києва. 22 січня 1919 року 30-ий Конотопський полк цієї дивізії мав лише 50 вояків і два кулемети. Влітку 1919 року почалися бої червоного і білого війська, які теж викликали численні втрати, зокрема й серед мирного населення. Червоне військо у жовтні 1919 року відкинуло білих на південь і розпочало репресії проти мирного населення, розстріли заручників, які особливо посилилися після відходу Армії УНР до Польщі.

Цей короткий нарис подій доповнюють спогади учасників Сергія Момота, Івана Несходовського, Миколи Старовійта, Леоніда Ермолаєва, Миколи Бутовича, а також змістовні коментарі.

Книжку відзначає докладний довідковий апа-

рат. Це аналіз численного складу війська і його втрат, біографії учасників бойових дій, іменний покажчик до книги з розподілом по сторонах протистояння. Видання щедро ілюстроване – це фотографії учасників війни, мапи терену боїв, кольорові копії одностроїв українських вояків, а також численні картки давнього часу, на яких відтворено міста і села, згадані у книжці.

Появу видання підтримали Галузевий архів Служби безпеки України, Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, Конотопський міський краєзнавчий музей ім. Олександра Лазаревського, численні прихильники історичного пошуку, особливо Ростислав Мартинюк з села Голінки.

Книжку присвятили родові Олельковичів-Слуцьких

Георгій Лук'янчук

„Князі Олельковичі-Слуцькі“. Київ. „Балтія-Друк“. 2017. 300 стор.

КИЇВ. – 6 грудня 2017 року в Національному музеї історії України відбулася презентація нової книжки „Князі Олельковичі-Слуцькі“, яка присвячена останнім київським удільним князям Олельковичам і долі їхніх нащадків. Діяльність цієї частини суспільства мала величезний вплив на життя мільйонів людей, які населяли територію Центральної і Східної Європи.

Економічні, політичні, освітні, мистецькі ініціативи родової аристократії Великого князівства Литовського, Польської Корони і Речі Посполитої залишили помітні сліди в історії та культурі українського, литовського, польського і білоруського народів. Саме задля глибшого пізнання нашого спільного минулого київське видавництво „Балтія-Друк“ започаткувало книжкову серію „Еліта“. Серія постала в межах великого міжнародного проекту, участь в якому беруть представники України, Литви, Польщі й Білорусі. Серед її

авторів – визнані вчені, справжні знавці минулого.

„Князі Олельковичі-Слуцькі“ – четверта книжка із серії „Еліта“, що вирізняється широким використанням ілюстративного матеріалу. Книжки серії прикрашають зображення палаців, замків, храмів і монастирів, портретів визначних історичних постатей, предметів побуту, унікальних рукописних документів і стародруків з архівів, бібліотек, музейних сховищ і приватних колекцій багатьох країн Європи. За попередні роки вже вийшли томи, присвячені князям Радзивілам, Острозьким та Вишневецьким.

Історія роду Олельковичів-Слуцьких тривала майже 300 років. Саме в Києві розпочалася історія цих аристократів, де пройшли найкращі роки їхнього життя, де у Печерському монастирі вони поховані.

У презентації взяли участь Посол Литовської Республіки в Україні Марюс Януконіс, Посол Республіки Польща в Україні Ян Пекло, головний редактор видавництва „Балтія-Друк“ Віргініюс Строля, координатор проекту Генуте Кіркене, генеральний директор Національного музею історії України Тетяна Сосновська.

Пластова Станиця...

(Закінчення зі стор. 8)

ких частин – Діянні Шмериковській і Остапові Гладунові, Аді Магун і Павлові Темницькому, Матееві Літеплові, Аді Федаш, Людї Рабій, а також ланці батьків (голова Лідія Волосянко), яка співпрацювала з станичною старшиною і виховниками.

Збільшилося число новацтва, тому обговорюється можливість

збільшити кількість кімнат в пластовій домівці. Тепер, через брак місця в домівці, юнацтво проводить свої сходи у школі св. Юра.

Заняття з новацтвом і юнацтвом у минулому році включали щотижневі сходи та збірки для відзначення свята св. Миколая, запалення Різдвяної свічки, колядування, відкриття і закінчення пластового року, а також участь у літніх та зимових лещетарських таборах і у вишколах для майбутніх виховників. У літніх таборах взяло участь 75

відс. новацтва і юнацтва.

Деякі члени станиці їздили літом до Німеччини, де в Міттенвальді відбулась Ювілейна міжкрайова пластова зустріч (ЮМПЗ) на відзначення 105-ліття Пласту і 70-ліття від Ювілейного свята весни, яке відбулось там у 1947 році.

На пропозицію голови Номінаційної комісії Аскольда Хемича вибрано новий провід: станична Т. Даниш, перший заступник А. Гапій, другий заступник Орест Декайло, протоколярний писар Люба

Лабунька, кореспонденційний писар Тарас Будурович, хронікар Христя Іорська-Макар, скарбник Ліда Нолан, референт членських внесків Анна Ортинська, референт Коляди Тамара Тершаковець, господарі Олег Єзерський і А. Хемич, референт мережі – Тарас Глум. Також вибрано Станичну Рад: Мира Ганкевич, Володимир Корнага, Андрій Ластовецький, Олесь Лабунька, Марко Турчан.

Співом Пластового гімну закінчено загальні збори станиці.

ПОДОРОЖІ

Відома лічниця – Великий Любінь

Олександр Костирко

Вперше про містечко Великий Любінь (Городецький район Львівської області) я дізнався від мами, коли вчився в школі. Тоді їй перший раз дали путівку до санаторію в цьому містечку. Та не судилося тоді їй пройти лікування. Це було в 1968 році, коли відбувалися події в Чехословаччині. В Любені зростала тривога, не витримала мама і поїхала додому. Але потім розповідала про гарне містечко, його краєвиди.

Пініше я неодноразово проїжджав через Великий Любінь по дорозі на Самбір, Турку. І тільки минулого літа мав можливість побувати тут на лікуванні ваннами з сірко-водневою водою, торф'яними грязями. Містечко невеличке – населення 4,500 осіб.

За історичними свідченнями поселення було відоме ще в XIII ст. на берегах річки Верещиці. Називалось воно тоді Любинегородом або Любинцем. Між ставками розміщалося князівське давньослов'янське укріплення, оточене великим валом і ровом. Давно вже немає тієї дерев'яно-земляної фортеці, а вали розрівняли в кінці 1980-их років.

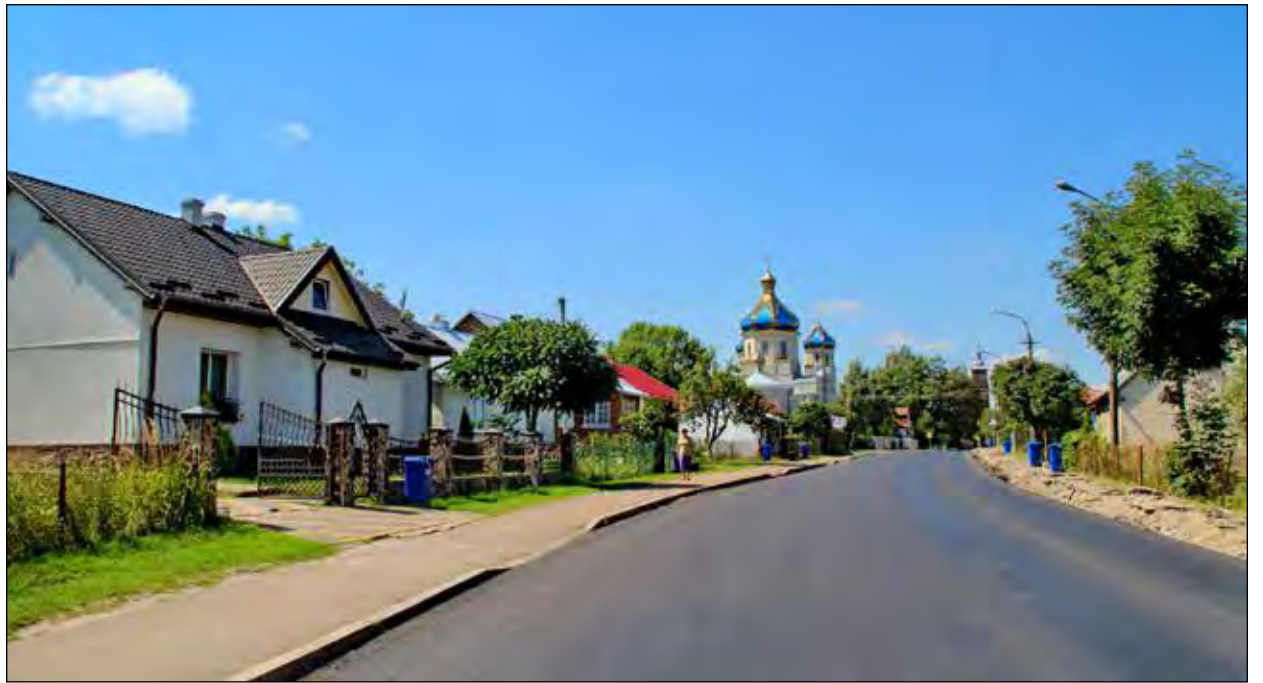
У середині XV ст. стався поділ на Любінь Великий і Любінь Малий. Такі назви існують і зараз. Зруйноване татарами містечко та замок почали відроджуватись тільки в другій половині XVII ст. як палацова резиденція. До парку були завезені екзотичні для цих країв дерева.

Власників цього райського куточка було чимало: Парави (ім Любінь дарував король Владислав Ягайло, але рід дуже швидко згас), Вільчеки (з другої половини XV ст.), Гумецькі (від другої половини XVII ст. до кінця XVIII ст.), Свідзинські (ці містечко отримали від останньої з Гумецьких, Анни, котра була їхньою родичкою). Відомий своїми мемуарами учасник повстання 1831 року Людвік Яблоновський продав землі підприємцю Костянтину Бруннеру, який розбагатів на нафтових промислах Борислава. У нього був став, млин і гуральня з цегельнею. Не було тільки шляхетного походження. Довелося приймати католизм і купувати баронський титул. Так Бруннер став бароном Бруницьким.

Великий Любінь від подібних містечок західної України відрізняється цілющими джерелами, які відомі ще з далекого минулого. Перша документальна згадка про них відноситься до 1578 року. Персональний лікар короля Стефана Баторія Войцех Очко писав в ті часи про лікувальну силу тих джерел. Збудували примітивну водолікарню в кінці XVI ст., яку зруйнували татари під час нападу 1624 року.

Відродження і бурхливий розвиток курорту розпочався в кінці XVIII ст., який приніс велику славу і гроші. Вперше вченими були досліджені джерельні води. Починаючи з XIX ст. Великий Любінь стає відомим. Бруницький назвав корпуси курорту іменами своїх дочок – Софії, Гелени, Марії, а джерелам надав імена синів Людвіга і Адольфа. З появою залізниці в 1902 році кількість відвідувачів курорту багато зростає.

Тепер тут працюють кабінети гідромасажу та сірководневих ванн. Сюди приїжджають хворі з багатьох областей України і з-за кордону. Недалеко збудований сучасний реабілітаційний центр для воїнів на 300 місць, де будуть надавати медичні, фізичні, фізкультурно-спортив-

Головна вулиця у Великому Любені.

ні, психологічні, соціальні, професійні і трудові послуги. Там змонтовано сучасне обладнання, але вже кілька років центр ніяк не запрацює.

Зберігся палац Бруницьких — садиба нафтового магната, юдея за походженням Костянтина Бруннера та його нащадків. Точна дата його побудови достеменно невідома, але припускають, що він з'явився у XVIII ст. ще до того, як став власністю Бруницьких. Раніше на місці палацу був замок XVII ст. У 1909-1910 роках палац Бруницьких був ґрунтовно перебудований, набув необарокової форми. Його декорували відомий польський майстер того часу Петро Гарасімович зі Львова. Серед декоративних елементів — герби Бруницьких (з левом) і Шимановських під баронською короною. Багатим декором відзначались інтер'єри палацу, але після Другої світової війни та недавньої реставрації майже все внутрішнє оздоблення втрачено.

В палаці було багато коштовностей: меблі у стилі Людовика XV, венеціанський жирандоль, колекція книг. Гості маєтку захоплювалися колекцією портретів короля Яна III і його дружини Марисеньки з дітьми, виконаною у другій половині XVII ст. З приходом радянської влади їх вдалося врятувати: сьогодні вони знаходяться у польському Вілянові.

Навколо палацу був облаштований парк на французький зразок. Тут були гарно доглянуті газони й кущі, підстрижені в різні цікаві фігури. В парку стояли низькі колони з вазами для квітів, існувала навіть оранжерея. В припалацовому саду також була невелика каплиця. У 2006-2007 роках палац відреставровано завдяки фінансовій підтримці громадянина Швейцарії о. Роберта Готса, а також фондам з місцевого бюджету. Тепер у палаці міститься один із корпусів спеціалізованої школи-інтернату.

По головній вулиці міста є кілька храмів греко-католиків, православних, римо-католиків. У 1914 році громада придбала землю для будівництва костелу, але у зв'язку з початком війни плани будівництва не були здійснені. Храм почали будувати лише у травні 1930 року за проектом Лаврентія Дайчака. Освіятили костел 2 лютого 1932 року під титулом Матері

Римо-католицький костел.

Божої Королеви Польщі. В 1949 році тут розмістили колгоспний склад зерна, потім гараж для техніки.

Тільки в 1990 році була відновлена римо-католицька громада, а у вересні 1992 року храм повторно освятили на честь Матері Божої Ченстоховської. З старих пам'яток ще збереглася дерев'яна Миколаївська церква (1854 рік), дзвіниця 1854 року, нова мурована греко-католицька церква, український православний храм.

Таке воно – містечко Великий Любінь.

Головна алея санаторію.

Палац Бруницьких.

СПОГАДИ СВИДКА

Трагічний голодний 1933 рік

Надсилаю спогади покійного нині ветерана війни та праці з Миколаєва Василя Романенка (1919-1998), уродженця міста Буринь на Сумщині, який пережив страшний Голодомор 1932-1933 років. – Олександр Капітоненко.

Я народився в бідній селянській сім'ї. У 1933 року мені вже було 14 років. Суцільна колективізація та ліквідація куркулів у Бурині розпочалася наприкінці 1929 року.

Цілу зиму 1929-1930 років з вечора і майже до ранку у хаті чоботаря Прокопа Жахалова проходили збори селян, де представники району та наші активісти агітували вступати в члени артіль, малюючи красиве життя в колективі. Але більшість селян вагалася. Ми, школярі, кожного вечора також бігали до Жахалових послухати, що відбувалося на тих зборах. Там було важко дихати від тютюнового диму. Навіть гасова лампа не витримувала і часто гасла. Тоді навстіж відкривали хатні двері, щоб напустити свіжого повітря. А діти в цей час спали на печі. Звикли, напевно.

До весни 1930 року після тих бурхливих зборів і майже у примусовому порядку у Бурині все-таки були організовані сім артілей: ім. Постишева, ім. Паризької комуні, ім. Молотова, ім. Шевченка, „Більшовик“, „Друга більшовицька червона весна“ та „Червоний прапор“. Згодом ці артілі було перетворено в три колгоспи.

Селяни нашої вулиці об'єдналися в артіль „Друга більшовицька червона весна“. Проте були й такі бідняки та середняки, які нізащо не бажали вступати до артілі. Недалечко від нас жив Максим Зьоменко, по-вуличному Гресій. Це був бідняк з бідняків. Мав шестеро дітей, а в господарстві старий кінь та дерев'яний візок. І що йому не робили, він навідріз відмовлявся вступати до артілі. Накладали на нього непосильні податки, розпродували хліб, майно, а він не здавався. Так і не вступив до артілі, їздив по селах, збирав різне ганчір'я, макулатуру та іншу вторинну сировину.

Наша родина однією з перших вступила до артілі. Правда, мати плакала дуже. А батько був балтійський матрос з Кронштадту. У 1929 році у нашій сім'ї було п'ятеро дітей: я найстарший, три сестри та найменший брат Микола, який народився того ж року. Свого коника Гнідка ми усуспільнили в артіль 1930 року, за ним вся сім'я гірко плакала. Через рік він в артілі з голоду загинув. Здали також до артілі понад 300 кілограмів вівса та копицю вівсяної соломи. Більше ми нічого не мали.

Артільним коням, щоб вони відрізнялися від коней одноосібників, повідрізали хвости та гриви. У перші дні усуспільнених коней та реманент люди викрадали у нічний час. Однак міліція все це знаходила і повертала. Тоді ж, 1930 року, розпочалося розкуркулення.

Забрали господарство Михайла Голодного – хутір Голодний. Було у них декілька коней, корова, овечки, свині, птиця, пасіка у фруктовому садку, ставок з рибою, вітряк, сінокоси на болоті та в яру на корм худобі. Було у них троє дорослих дітей: Петро, Ганна та Олена. Звичайно, вони всі працювали у своєму господарстві, але для обробітки цукрових буряків, на період сінокосу та жнив М. Голодний наймав людей у Бурині. Усе його господарство передали нашій артілі, а він з родиною був нашаний за межі України. Через

пару років від хутора Голодного лише місце залишилося. Все було розтягнуто або знищено.

На сусідній вулиці жив Олексій Жахалов. Було у нього дев'ятеро дітей. Його також розкуркулили і з сім'єю вислали за межі України. За короткий час від його будівель і сліду не залишилося.

У великому будинку розкуркуленого М. Зьоменка довго розміщувалася школа.

Господарство розкуркуленого Анохіна передали артілі „Більшовик“. Подібна доля випала й на інші маєтки куркулів.

Були у Бурині дві церкви. У 1930-их роках обидві були зачинені і згодом зруйновані. Заходи влади з розкуркулення призвели до знищення великої кількості худоби, зерна, фуражу, реманенту. А внаслідок цього різко погіршилося становище селян. Від нестачі кормів гинула худоба, а від нестачі посівного матеріалу не вся земля була засіяна. На зароблені трудові члени артілі майже нічого не одержали. Це примусило людей займатися крадіжками артільного майна, а дехто навіть вийшов з артілі й пішов шукати прожитку на стороні.

Держава ж робила своє. Викачувала, майже задарма, під мітлу, артільний хліб. Голод у нас розпочався ще на початку 1933 року. Люди вже поїли все, що було у своєму господарстві: птицю, кролів, свиней, телят, овець, кіз – все, крім корів. Бо корова, то молоко, то спасіння. Корів, як голодно не було, старалися зберегти.

Замість хліба їли гречану та просяну полову, приносили сухий жом з цукрозаводу, варили і їли. Поїли собак, котів. Їли зелених жаб. А коли у травні стало тепло, діставали мушлі з заводського ставка. Навесні люди почали пухнути. У них ноги були неначе налиті водою і світилися наскрізь. Та й усе тіло було таке. Страшно було дивитися на таких людей. Потім почали помирати.

Щоб зберегти сім'ю від голодної смерті, було вирішено найняти мене пасти людських корів за молоко. Адже мені вже йшов 15-ий рік. Тоді за випас однієї корови пастух отримував через день глек молока та на пасовище одну півлітрову пляшку до обіду і таку ж після обіду. Я взяв пасти три корови і таким чином наша сім'я вижила.

Голодна ж смерть кругом косила людей немилосердно. У чоботаря П. Жахалова, про якого я вже розповідав, голодний 1933 рік забрав із життя дев'ять душ сім'ї з 11. Чудом вижив старший син Тиміш та старша донька Манька, яка працювала у радгоспі. Всі дев'ять членів родини поховані у своєму садку – покладені на стару соломку і прикриті ж соломою та закидані землею. Була родина – і не стало родини.

Пасли ми корів з однокласником Романом Жахаловим. У них по сусідству жила сім'я Гуриненків: дід, баба та їхня горбата донька Вірка. Одного разу, коли ми пригнали корів на обід, Роман позвав мене поховати у садку бабу Гуриненків, яка того дня померла з голоду. У хаті, опухлі від голоду лежали на ліжках, вважай безнадійні, дід та Вірка. Викопали ми в їхньому садку яму трохи глибшу метра, підко-

У Національній книзі пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років своїми спогадами у 2008 році поділилася жителька села Сконусове, Сумська область, Антоніна Лелюшкіна. У 1932 році їй було п'ять років. Родина мала п'ятеро дітей. Їли гичку з буряків, гнили картоплю. Вижили тільки Антоніна та два брати – старший і менший. Книга „Голодомор 1932-1933 років на Сумщині“ (Суми. Видавництво „Ярославна“, 2006. 356 стор.) включає документи з історії Голодомору, спогади про Голодомор, ілюстрації та коментарі.

пали під бік печеру, а навпроти другу печеру, щоб потім поховати всіх трьох у одну яму. Однак землею не прикидали, бо знали, що і дід і Вірка за день-два також помруть.

На другий день померла Вірка. Ми її поховали у другу печеру проти матері на соломі і вкрили соломою. А через день помер і дід. Ніхто не був присутнім на похоронах, окрім нас з Романом. Ніхто не плакав і не поминав покійних. Забили з Романом двері спорожнілої хати Гуриненкових, тепер нікому не потрібної, як і багато таких навкруги.

На одній вулиці з нами жила сім'я Сергія Новаченка. З дружиною Олександром вони мали четверо дітей. Коли почався голод, сім'я виїхала до Сибіру у Омську область, де жила сестра їхньої матері. Там про голод ніхто й не знав. А у школі діти – як діти.

„Чому ваша родина приїхала з України до Сибіру?“, – запитали однокласники старшого хлопця Анатолія. „Бо в Україні великий голод“, – правдиво відповідав він.

Директор школи негайно викликав батьків Анатолія до себе й попередив їх, щоб не розпускали пліток про якийсь ніби голод в Україні. Голоду не може бути, бо країною керує мудрий вождь і учитель Йосиф Сталін.

У 1936 році родина Новаченків повернулася з Сибіру до Бурині і оселилася жити в порожній хаті померлих Гуриненків.

Помирали люди і тоді, коли жито в колосках стало достигати. Голодні кинулися на колоски, вилущували зерно, ковтали його і вмирали у муках.

Відразу за крайніми хатами нашої вулиці була плянтація цукрових буряків, яку треба було обробляти. На цій роботі працювали 25-30 жінок щодня. А щоб підтримувати їх працездатність, їм на обід у полі куховарка Явдоха варила у чавунному казані галушки з вівсяної муки вагою по 100 грамів на кожну особу. Кожного ранку по записці обліковця (скільки вийшло душ на просапування буряків) Явдоха отримувала у

коморі муку, запрягала коня, брала дрова та їхала у поле варити галушки лише тим, хто працював на обробітку буряків. Хто працював у кузні, столярці, теслярні та на інших підсобних роботах, галушок не одержував.

Того року ковалем у кузні працював дядько Іван – тиха, спокійна на вдачу людина. Мав він шестеро дітей, яких безмежно любив, як і діти його. Він був, як кажуть, майстер на всі руки: ремонтував вози, реманент, кував коней, робив сапи, кочерги, ні в чому не відмовляв односельцям.

Одного разу дядько Іван попросив голову артілі дозволити йому працювати до обіду в полі на просапуванні буряків, а після обіду – у кузні. Головним для нього була та стограмова галушка. Коли Явдоха покликала всіх на обід, прийшов і дядько Іван, бо і на нього була виділена галушка у казані. І вийшло так, що дядько Іван опинився у черзі останнім. Явдоха великим дерев'яним черпаком діставала з казану гарячу галушку і подавала жінкам у чистий папір або хустинку. Дядько Іван з великим хвилюванням спостерігав за черпаком. Йому ввижалося, що галушок не вистачить. Якось невідома сила підштовхнула його і він, порушивши чергу, вихопив гарячу галушку з черпака, впав на спину та почав запихати до рота обома руками паруючу їжу, боячись, що на нього зараз накинуться віднімати її.

Жінки мовчали, а дядько Іван, проковтнувши галушку, повернувся до людей зі сльозами на очах, три рази низько вклонився і тихо мовив: „Простіть мене, люди добрі, за мій вчинок“. Розвернувшись і пішов, низько похиливши голову, у село.

Хто пережив той трагічний голодний 1933 рік, той не може без болю згадувати минуле. Хто пережив той голод, напевно, ніколи не кине жодної крихти святого хліба на землю.

Олександр Капітоненко – голова Фондації ім. Давида Бурлюка, Суми.

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Виборював свободу України

Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – У Музеї книги 26 грудня 2017 року відбувся вечір пам'яті „Україна починається з тебе“, присвячений 80-річчю від дня народження Героя України, політв'язня радянських тюрем, видатного провідника національно-визвольного руху В'ячеслава Чорновола.

Вступним словом вечір відкрила директор Потуторської школи Ольга Поляк. Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять полеглих борців за Україну. Про незабутні зустрічі з В. Чорноволем та діяльність Народного Руху України розповіли голова районного відділення Товариства „Меморіал“ ім.

Василя Стуса Іван Головацький, представник районної ради Василь Соломко, директор Музею книги Лілія Зінчук.

На вечорі звучали патріотичні пісні у виконанні учасників ансамблю Потуторської школи „Дзвіночки Лисоні“ (керівник Світлана Чепіль), жіночого вокального тріо „Вишневий цвіт“ під керівництвом Зиновія Головацького, солістів Галини Дрюченко, Олени Гучко, Ірини Фанги. Вірші читали Ольга Паньків й Анастасія Головка. Також був показаний відеофільм про В. Чорновола.

Завершилося дійство спільною молитвою й покладанням квітів та лампадок до меморіальної дошки В. Чорновола в центрі Бережан.

Учасники вечора біля меморіальної дошки В'ячеславу Чорноволу в Бережанах. (Фото: Тетяна Будар)

Вшанували пам'ять жертв Голодомору

Учасники жалобно-урочистого зібрання в Полтаві. (Фото: Марія Лоць)

Валентина Шемчук

ПОЛТАВА. – На вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні у Полтавському університеті економіки і торгівлі 21 листопада 2017 року відбувся вечір-реквієм „Пам'ятаємо“, який організували обласне відділення Міжнародної організації „Жіноча громада“, Харківсько-Полтавська єпархія Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) та університет.

Виступили ректор університету Олексій Нестуля, доцент Полтавського національного педагогічного університету ім. Володимира Короленка Віктор Ревежук, жур-

наліст Микола Дорошенко, громадський діяч Віктор Убийвовк, студентка Олена Вергун. Голова обласного відділення Міжнародної організації „Жіноча громада“ Валентина Шемчук була ведучою.

Прочитала поезію десятикласниця Анастасія Мелешко, виступали хор „Янголи з небес“ Дитячого православного центру Свято-Михайлівської парафії УАПЦ Полтави, лавреати міжнародних, всеукраїнських, обласних і міських мистецьких фестивалів та конкурсів полтавець Тимотій Єлісеев і художньо-самодіяльний колектив „Дивограй“, заслужений ансамбль пісні і танцю України „Лтава“ ім. Валентина Міщенка міського Будинку культури.

Відзначили 100-річчя Яра Славутича

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – 11 січня виповнилося б 100 років Ярові Славутичеві. Цього дня у обласному краєзнавчому музеї відбулася літературно-краєзнавча конференція, присвячена цій даті.

Яр Славутич (справжнє ім'я – Григорій Жученко) народився на хуторі біля села Благодатне у нашому краї. Емігрував у дорослому віці й усе життя зберігав спогади про дитячі роки та місця, де пройшло дитинство. Коли Україна стала незалежною, відвідав своє рідне село, зустрічався з земляками та із інтелігенцією краю.

Під час своєї візити у травні 1991 року в інтерв'ю обласній газеті він сказав: „Я поїхав на еміграцію з місією. У 1933 році на західному узліссі Гурівщини на моїх руках помирав мій дід. Я дав йому обіцянку вижити і розказати світові, як Москва ламала хребет українському народові, як вона знущується над нами“.

Свою обіцянку Г. Жученко виконав. Він не лише розповів світові про жахи Голодомору, а й одним з перших у світі наголосив, що українці, як могли, чинили спротив радянській сваволі, розповів про репресії над діячами української культури, написав підручники з української мови, видав чимало просвітницьких книг, поетичних збірок.

Конференція ставила за мету узагальнити ту його спадщину, яка стосується нашого краю, продемонструвати нові дослідження та практичне втілення в освітніх та культурно-просвітницьких проектах.

„Я ваш навіки, степові широти“

– так назвала біографічний екскурс старший науковий співробітник Кіровоградського міського літературно-меморіального музею Івана Тобілевича Тетяна Ревва. Спогадами про особисте спілкування з ученим поділилися поетеса Антоніна Корінь, літературознавець, проф. Григорій Ключек, голова письменницького осередку області Василь Бондар. А. Корінь зберегла листи від Яра Славутича, які, безперечно, потребують публікації та коментування.

Працівники обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Дмитра Чижевського Тетяна Колечкіна та Наталя Чуприна представили книги, які подарували бібліотеці Яр Славутич і за його сприянням канадське видавництво „Славутич“ та ознайомили з бібліографічним покажчиком „Син херсонських степів“, який підготували спеціально до цієї дати.

Учасникам конференції були представлені презентації освітніх та науково-популярних видань. Учитель-методист Олена Голик у співавторстві з філологом Тетяною Яровенко представила роботу „Яр Славутич: шкільна парадигма“.

Один з ініціаторів проведення конференції, учитель Сергій Колісник, презентував робочий макет книги „Яр Славутич: ареал малої батьківщини“ з літературно-краєзнавчого проекту „Стилет і стилос трьох степовиків“. Книга має вийти уже наступного місяця. Вона цікава тим, що у ній чи не вперше в Україні оприлюднюється епістолярна добірка Яра Славутича – листи 1991-1996 років, які зберігаються у збірках обласної бібліотеки ім. Д. Чижевського.

Відзначили 120-річчя Бориса Тена

Інна Нагорна

РІВНЕ. – У Літературному музеї Уласа Самчука 9 грудня 2017 року запалили „Свічу пам'яті“ з нагоди 120-ї річниці від дня народження письменника-перекладача Бориса Тена (колишнього священника Миколи Хомичевського).

Він народився 9 грудня 1897 року в селі Дермань, був настоятелем Софіївського собору і церкви свв. Петра і Павла в Києві, викладачем латинської мови в Житомирі. У 1929 році заарештований і засуджений до 10 років ув'язнення за приналежність до Української Автокефальної Православної Церкви. Згодом був ще в'язнем гітлерівських концтаборів. Із 1946 року постійно проживав у Житомирі. Помер 12

березня 1983 року.

У Дермані на будинку, де народився письменник, встановлено меморіальну дошку. Іменем Бориса Тена названо обласну літературно-мистецьку премію, вулиці в Рівному, Острозі, Дубні, Здолбунові.

Під час заходу було презентовано повість про Бориса Тена першого лавреата обласної літературно-мистецької премії ім. Бориса Тена Миколи Пшеничного. Поетеса Лідія Гольонко під гітару співала власні пісні.

На вшанування земляка до музею завітали учні Кустинської школи Здолбунівського району. Саме в їхньому селі колись служив священником батько Бориса Тена. Діти читали сонети Бориса Тена та власні твори про письменника.

Учасники відзначення 120-річчя Бориса Тена.

Допоміг музейний бронетранспортер

Іван Євченко

ЗВЕНИГОРОДКА. Черкаська область. – Коли в Україні сталася велика сніговія директор військового музею Олег Бойко 20 січня витягнув зі снігових заметів понад 60 авт. На прохання рятувальної служби він виїхав за застряглими в снігах автомобілями на музейному бронетранспортері.

Військово-патріотичний музей розташований в селі Шампанія. Брати Олег і Руслан Бойки заснували його в 2011 році. У музеї представлені рідкісні експонати бойової військової техніки: бронетранспортери, різні вантажівки, всюдиходи, мотоцикли, ракетовози і багато іншого. Також в музеї представлено автомати, гвинтівки, кулемети, військову уніформу різних часів.

Олег Бойко з бронетранспортером рятує авт. (Фото: Іван Євченко)

Прояснити ситуацію

(Закінчення зі стор. 1)

корупцію в Україні більшою загрозою для її майбутнього, ніж військову загрозу з боку Росії. Мовляв, тепер Україна озброєна „майже до зубів“, тому російське вторгнення чи з'ява на українських територіях „зелених чоловічків“ – річ неможлива. Але щось більшого. Якщо патріотичні сили, котрі за ці роки набули величезного воєнного досвіду, здатні дати надійну відсіч російському загарбникові, то вони також будуть здатні здійснити якісно іншу революцію – без хаосу на майданах і вулицях, з чіткою програмою позитивних змін у країні.

Визнаючи корисними деякі реформаторські кроки української влади і Президента П. Порошенка, Д. Френсис радить йому якнайсерйозніше взятися за чотири невідкладні завдання:

- відкликати і переглянути свій неефективний законопроект про Антикорупційний суд, дозволивши цьому органу діяти незалежно, як цього вимагають українці і західні партнери та фінансові донори;
- припинити атаки на Національ-

не антикорупційне бюро України;

– зняти недоторканність з депутатів парламенту;

– заборонити політичну пропаганду на всіх телевізійних програмах напередодні виборів 2019 року, щоб нівелювати вплив олігархів.

Це „або-або“ – або новий Майдан, або послідовні зусилля в ім'я порятунку української незалежної держави – спонукає мляву, просякнуту меркантильністю політичну еліту до дії. Якою ця дія насправді виявиться, щирою чи лукавою – зрозуміти це великою мірою нам допоможе голосування у Верховній Раді за архиважливий законопроект ч. 7163. Адже йдеться про відмову від фальшивого визначення – „АТО“, від безплідно „мироносного“ Мінського процесу, йдеться – нарешті! – про офіційне визнання Росії агресором і про законну, в межах здорового глузду і міжнародних правил, відсіч російським спробам знищити суверенну українську державу.

Як відбувалося це голосування, хто і чому був „за“ та хто і чому – „проти“ і чого можна очікувати від практичного застосування цього закону – в наступному нашому огляді.

„Al Jazeera“...

(Закінчення зі стор. 4)

Реалізація „схеми“ зз так званими „вишками Бойка“ принесла С. Курченкові майже 5 млрд. грн.

Усього компанії С. Курченка заволоділи 13 млрд. грн., які відмивалися з допомогою близько 400 фіктивних фірм, зареєстрованих як в Україні, так і в закордонних юрисдикціях – на Кіпрі, Панамі та в Бельгії.

Протягом листопада-грудня 2013 року ці фірми перевели гроші на рахунки „Ощадбанку“ і купили на них облігації внутрішньої державної позики.

Згідно з матеріалами розслідування, посередником в купівлі

облігацій офшорними компаніями в 2012-2014 роках виступала фірма Investment Capital Ukraine (ICU), яку на той час очолювала Валерія Гончарова, котра згодом очолила Національний банк України.

Крім того, журналісти з'ясували, що народний депутат-утікач Олександр Онищенко і засновник девелоперської компанії Mos City Group Павло Фукс придбали у бізнесмена Сергія Курченка, який тепер переховується в Росії, компанію, що володіє 160 млн. дол. заморожених активів В. Януковича.

У Генеральній прокуратурі України вважають, що збитки, заподіяні режимом В. Януковича українській державі, досягають 40 млрд. дол.

„Дзеркало тижня“

До уваги членів 83-го Відділу УНСоюзу

Збори 83-го Відділу УНСоюзу відбудуться 3 лютого 2018 року о год. 1-й по пол. в Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філадельфії (700 N Cedar Rd., Jenkintown, PA 19046). По дальшій інформації просимо звертатися до Секретаря Відділу, Михайла Луціва, тел. 215-635-5109

2200 Route 10 West, Suite 109

Parsippany, NJ 07054

(973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ROXOLANA

INTERNATIONAL TRADE, LTD

e-mail: roxolanalt@roxolana.com

web: www.roxolana.com

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на літoviще.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

Сума	Оплата	Сума	Оплата	Сума	Оплата
\$100 - \$7	\$400 - \$12	\$800 - \$17			
\$150 - \$10	\$500 - \$12	\$900 - \$20			
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20			
\$300 - \$12	\$700 - \$17				
Сума вище \$1000 - Оплата 2%					

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.

* Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога

вміст пакунка:

борошно - 20 ф., гречка - 10 ф., олія - 1 гальон, тушонка - 3 ф., салати - 3 ф., родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф., кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки. Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-PAKUNOK (725-8665)

DNIPRO LLC.

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

NOTICE

UKRAINIAN NATIONAL HOME of BAYONNE, NJ

The Ukrainian National Home Corporation of Bayonne, New Jersey will be initiating legal dissolution procedures. The Board is seeking to repay all bonds to fully paid members. Most funds have been recompensed except for the following members who cannot be located.

Bachurskyj, John	Kostyk, John	Poltawec, Anastasia
Bilyk, Michael	Lawriw, Jack	Skapiak, Steven
Bojko, Onysym	Lev, Michael	Stupka, Olga
Fedoryk, Wasyl	Pawlyszyn, Daniel	Szyska, Mykola
Jurchyshyn, Wilhelmina	Pellegrino, Nina	Wilnat, Lucia
Kormeluk, Nicholas	Pichocka, Justina	Zelinski, Stephen

If you are listed or are an Heir of someone listed, please contact our Bond Redemption Office, Walter Figiel at (973) 736-1796 no later than March 30, 2018 to be repaid.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЗБОРИ ВЛАСНИКІВ АКЦІЙ (ШЕРІВ)!

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

реєстрованих власників акцій (шерів)

Українського Народного Дому

(Ukrainian National Home, Inc.)

140 2nd Avenue, New York, NY 10003

відбудуться

у неділю, 4 лютого 2018 року, о год. 2:30 по пол.

в головній аудиторії.

На порядку нарад включено річні звіти і обрання нового складу Ради директорів.

Телефон: (212) 529-6287

Присутність обмежується до реєстрованих власників шерів (акцій)

ПАНОРАМА ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Встановив національний рекорд

Євген Цимбалюк

РІВНЕ. – 14 січня чотирирічний Михайло Парфенюк встановив національний рекорд України у номінації „Наймолодший знавець емблем автомобілів“.

Правила рекорду – треба назвати найбільше марок, не дивлячись на емблему авто. При цьому конкурсна комісія розміщує зображення машин під різними ракурсами, але не фронтально. Важливо підтвердити історію створення емблем, їхню значимість.

До Рівного приїхали представники Книги рекордів України. У обласній універсальній науковій бібліотеці М. Парфенюк безпомилково протягом 15 хвилин визначив 253 емблеми автомобілів.

Чотирирічний рекордсмен з Рівного Михайло Парфенюк. (Фото: Євген Цимбалюк)

Відбувся конкурс декламації „Нова радість стала“

ЗАЗДРІСТЬ, Тернопільська область. – На батьківщині Патріярха Йосифа Сліпого провели конкурсом декламації „Нова радість стала“.

11 січня з ініціативи представництва Релігійного Товариства Українців Католиків „Свята Софія“ США та з підтримкою Центру студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого у поетичних змаганнях взяли участь учні Заздрістської, Ладичинської та Микулинецької шкіл.

Конкурс відбувся у приміщенні Музейно-меморіального комплексу „Рідна хата“ ім. Патріярха Йосифа Сліпого. Жюрі очолила голова представництва Данута Іванкович.

22 конкурсанти змагалися у двох вікових групах. Переможцями стали у молодшій групі Вікторія Слободян, у старшій групі Марія Влох. Усіх учасників конкурсу було відзначено дипломами та подарунками.

Це перші поетичні змагання в родинному обійсті Патріярха Йосифа Сліпого на вшанування 125-ліття від дня його народження. Центр студій при Релігійному Товаристві „Свята Софія“ щорічно проводить такі конкурси для дітей у Філадельфії.

Товариство „Свята Софія“

Учасники конкурсу в Музейно-меморіальному комплексі „Рідна хата“ ім. Патріярха Йосифа Сліпого.

В основі роману – сповідь зрадника

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Василь Шкляр – один з найвідоміших українських авторів, видав новий роман „Троща“, презентація якого відбулася 20 жовтня 2017 року в бібліотеці ім. Євгена Маланюка.

В. Шкляр виріс на Черкащині, де багато років насаджувалися радянські стереотипи про УПА. Тож його книга – це художнє осмислення цієї болючої і героїчної теми. Усі події, відтворені у „Трощі“, як і у інших романах В. Шкляра, мають документальне підтвердження.

Інтригою для читачів стало зізнання письменника, що йому було

передано шість касет запису сповіді одного зі зрадників повстанців. Зробили це донька й онука колись зраджених.

Василь Шкляр на презентації роману.

В музеї зібрано 150 гармонік

Олександр Костирко

ЖАШКІВ, Черкаська область. – В містечку діє єдиний в Україні музей гармоніки, який налічує понад 150 музичних інструментів. Створив його місцевий житель Іван Сухий в місцевій музичній школі. Найстаріша з експонатів гармоніка 1890 року. Є колекція фронтонних гармонік.

Кожен інструмент має свій неповторний звук. На стендах є інструменти, які виготовив сам організатор музею. Наприклад чобіт-гармонь І. Сухого, з яким він брав участь в міжнародному конкурсі „Грай, гармонь“, де цей інструмент визнали найоригінальнішим музичним інструментом в світі.

І. Сухий понад 20 років керує дитячим ансамблем гармоністів, який виступає на концертах в області, неодноразово брав участь у конкурсах-фестивалях. Цього року

жашківські гармоністи грали на фестивалі в селі Чеусове, Миколаївської області, на березі Південного Бугу, де посіли перше місце в номінації колективів. Тепер дитячий ансамбль відвідує 25 учасників.

5 листопада 2017 року дитячий ансамбль став учасником Міжнародного конкурсу в містечку Речиця, Білорусь, де теж був в числі найкращих. Сам І. Сухий в травні був учасником Чемпіонату світу з гармоніки в австрійському містечку Аусервільгартен, де виборов сьоме місце. Там він проводив майстер-класу для членів журі та експертів Віденської консерваторії.

Жашківці добре знають гармоніста Павла Врочинського, бо жодне міське свято не проходить без дитячого ансамблю гармоністів, в якому грає цей хлопчик з чотирьох років. Він є учнем першої класи з гармоніки музичної школи.

Учасники дитячого ансамблю гармоністів (зліва): Павло Врочинський, Ярослав Маловічко, Олександр Ярослав Дрозденко та керівник дитячого ансамблю Іван Сухий. (Фото: Олександр Костирко)

Відкрили виставку картин з соломки

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 29 грудня 2017 року в Будинку-музеї Тараса Шевченка відкрилася фантастична за мотивами та складністю виконання виставка картин з соломки талановитих учнів Овруцької Малої академії народних мистецтв та ремесел, що на Житомирщині.

Талановитий вчитель, заслужений художник України, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, засновник і незмінний директор Овруцької Малої академії народних мистецтв та ремесел Микола Климович розробив унікальну техніку художньої обробки соломки, яка творить з неї об'ємні художні образи.

На відкритті виставки учні ака-

демії демонстрували літературні та пісенні твори, що відтворюють легенди та історію Древлянського краю.

На виставці представлені панорамно-об'ємні композиції, створені власноруч М. Климовичем та вихованцями академії за його ескізами. Особливість цих картин полягає в тому, що вони є об'ємними і мають до семи плянів, що якісно їх відрізняє від звичайних робіт з використанням соломки. Роботи художника із Овруча побували на всеукраїнських виставках та у Греції, США, Італії, Іспанії, Лібії. Одну з картин, присвячену святу Різдва, придбав для своєї колекції Президент Віктор Ющенко.

Виставка організована за сприянням Президентського фонду Леоніда Кучми „Україна“ і триватиме до 31 січня.

Богдан Пхосалі обрав Україну

Євген Цимбалюк

РІВНЕ. – Державна міграційна служба у Рівненській області видала вже 999 довідок про громадянство в Україні. А тисячну довідку 29 листопада 2017 року отримав Богдан Пхосалі, батько якого Сайсамон є вихідцем із Лаосу, а мама Галина – громадянка України.

Свого часу С. Пхосалі приїхав у Рівне, аби навчатися в місцевому університеті. Саме тут зустрів свою суджену. Тепер С. Пхосалі працює програмістом на одному з приватних підприємств.

Сайсамон та Богдан Пхосалі. (Фото: Євген Цимбалюк)

***Looking to buy
a new car?***

New car* loan special – up to 5 year term.

1.99% APR

AUTO LOANS

SELF RELIANCE NEW YORK Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951.

MAIN OFFICE: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003
Tel: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

E-mail: Info@selfreliancenyc.org; Website: www.selfreliancenyc.org
Outside NYC call toll free: 1-888- SELFREL

Conveniently located branches:

KERHONKSON: 6329 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel: 845 626-2938; Fax: 845 626-8636

UNIONDALE: 226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553 Tel: 516 565-2393; Fax: 516 565-2097

ASTORIA: 32-01 31ST Avenue Astoria, NY 11106 Tel: 718 626-0506; Fax: 718 626-0458

LINDENHURST: 225 N 4th Street Lindenhurst, NY 11757 Tel: 631 867-5990; Fax: 631 867-5989

SRNYFCU NMLS# 699320

***New cars – up to 85% of Purchase Price, \$50,000.00 maximum per loan.**

ПЕРЕЖИТЕ І НЕЗАБУТЕ

Про Василя Стуса розповів його син

Світлана Орел

6 січня виповнилося 80 років з дня народження поета, правозахисника і дисидента Василя Стуса. Він був і залишається одним із небагатьох моральних авторитетів в Україні. З цієї нагоди у Кропивницькому відбулася зустріч з Дмитром Стусом, сином видатного поета і борця за українську незалежність. Нижче вміщено його розповідь про батька.

Моє спілкування з батьком спочатку було дуже складним. Власне, наше справжнє знайомство відбулося поміж його двома тюремними термінами – у 1979-1980 роках. І стосунки між нами попервах зовсім не клеїлись. Доходило аж до того, що я зачиняв двері у свою кімнату і не хотів з ним спілкуватися.

Коли ж тато очолив Гельсінкську групу, мене викликав до себе директор школи, де я тоді навчався, і довго розповідав, яка ж погана людина мій батько. Ця розмова викликала протилежний ефект. Відтоді між нами з'явилося взаєморозуміння. І були п'ять місяців (до наступного арешту) спілкування з татом, за які я осягнув більше, ніж за роки навчання. Саме завдяки тим місяцям я став філологом.

Другий арешт відбувся перед Олімпіадою 1980 року. Я прийшов зі школи і побачив, що стіл у моїй кімнаті перевернутий, папери розкидані, пожмакані. Я тільки зайшов, як хтось мене вхопив за руку і наказав: „Сидить тихо!“ Мене зачинили в кімнаті, а я на знак протесту включив на повен звук телевізор. Тоді було тільки дві програми, і коли одна з них не працювала, звучав протяжний неприємний сигнал, схожий на

сирену. Забіг кагебіст, вимкнув. Я знову включив. Знову забіг кагебіст.

Потім зайшов тато. Ми з ним довго сиділи, говорили. Він написав прощального листа друзям. Забирали його вже близько 12-ої ночі. Наостанок він мені сказав: „Сину, я добре розумію, що ти сьогодні пережив: приниження, образу, відчай, але я дуже тебе прошу, спробуй зрозуміти цих людей і пробачити, бо якщо ти плекатимеш в собі ненависть, світ відповідатиме тобі тим же. І ти не матимеш ні справжньої дружби, ні кохання, а матимеш тільки ненависть“.

Мабуть, ми не завжди і не до кінця віримо, що наші вчинки, думки пізніше наздоганяють нас чи наших дітей. Коли ми взялися перепоховати Василя Стуса на рідній землі, нам не дозволяли цього робити, погрожували арештом за „осквернення могил“. Тож поряд з нами завжди перебували міліціонери. Ми вже розкопали могилу, але треба було чекати, коли привезуть труну. Вечоріло, мала під'їхати знімальна група Станіслава Чернілевського, і нам ніяк не можна було обійтись без світла. Взяти його було ніде, крім як провести від сусіднього сільця.

Села там глухі, курні хати, пияцтво, безпросвітність. Народність, яка там жила раніше, поклонялась матері Ялині, саме з ялини вони робили якийсь загадковий розчин, яким покривали дерев'яні фігурки своїх божків. І навіть найдревніші з них, яким уже по кілька століть, коли їх береш до рук, віддають дивне живе тепло. Ті фігурки, це, власне, все, що залишилось від їхньої культури. Тоді села там існували тільки для того, щоб обслуговувати табори, яких було багато вздовж річки. Нічим іншим там не займалися – ні ремесел, ні хліборобства.

Коли ми попрямували до села, звісно, міліціонери пішли за нами. Наше прохання до місцевих жителів підключити електроенергію, відразу ж супроводжувалось окриком: „Тільки попроси, завтра не будеш работати!“ Але ми почули: „Підключай!“ В тих умовах це було диво.

Такі дива траплялися потім не раз і під час перепоховання, і коли видавали дев'ятитомник творів Василя Стуса.

Адвокат Віктор Медведчук був третім, якого призначила радянська система „захистити“ дисидента Стуса. Двоє перших відмовились. Він погодився і зробив те, чого й чекала прокуратура, тобто захисту ніякого фактично не було. Але на нього перекладати всю вину не можна, бо й у Спілці письменників тоді знаходились такі рецензенти, які писали, що вся творчість Василя Стуса – це суцільний наклеп на радянську дійсність.

Якось батько не витримав чергового знування – заявив протест. Звісно, йому заборонили побачення. А ми якраз з мамою приїхали, дві доби тяжко добиралися, мама ще й нездорова була. І коли ми нарешті добились до тієї довгожданої кімнати побачень, заходить мордатий наглядач і весело заявляє: „Ваш отец и муж отказался от свидания!“. Я після цього батькові півроку не писав. Тільки пізніше зрозумів. А мама так його любила, що навіть коли не розуміла, знала – він усе робить правильно. Мені пощастило бачити таке кохання.

Я не залежав від імени батька. Був сам по собі. Не зважав на чийсь думку. Мені важливо, що про мене думають мої діти, дружина, мама, кілька друзів. Все. Всі інші – думайте, що хочете.

Для мене білою плямою в батькові залишається джерело твердості його духу, коли весь світ проти тебе, а треба встояти. Таких у житті я знав кількох – крім батька, Опанас Заливаха, Ярослав Лесів, Іван Світличний, Зіновій Красівський.

Переїзд роду Стусів з Поділля на Донеччину пов'язаний з тим періодом, коли руйнувався сільський уклад життя, знищувався український господар. Зараз у тому краї залишилась одна рідна людина – батькова сестра Марія. Вона все життя пропрацювала вчителькою. Викладала математику, до речі, і Ренату Ахметову. Я люблю той край і якби у мене був вибір де мешкати – у Львові чи Донецьку, я б точно вибрав не Львів.

ПОСТАТІ

Міщенко заснував у США Фундацію Українського Геноциду

Президент Фундації Українського Геноциду у США Микола Міщенко.

Олександр Панченко

Життєвий шлях відомого дослідника Голодомору Миколи Міщенка проліг від села Монастирські Будища до Чикаго. Він народився 24 грудня 1934 року у селі, де був розташований Красногірський монастир, що був одним із трьох, які існували у цій місцевості Полтавщини. Дев'ятирічним хлопчиком у 1943 році він покинув разом з батьками рідне село і опинився у Австрії. З табору біженців сім'я полтавців виїхала до Бразилії у 1947 році.

В Бразилії М. Міщенко включився в громадське життя місцевого українства, був бібліотекарем філії Хліборобсько-освітнього союзу, членом Українського товариства „Соборність“, де згодом був вибраний заступником голови філії товариства. На цій громадській посаді М. Міщенко залишався аж до виїзду у США в 1958 році.

М. Міщенко пізніше згадував: „Мене тягнуло туди, де я народився. Криниця, яку викопає мій прадід з сусідами, ще й досі використовується хуторянами так як і раніше, але будинку, який стояв по лівому боці вулиці, вже немає, те місце заросло кущами і бур'яном. Після того, як ми виїхали, нашу хату використовували як сільський пологовий дім, а потім

її зруйнували. Площа, де була колись церква св. Миколая, теж заросла бур'янами. Церкву було закрито після війни, а у 1986 році заміновано й висаджено в повітря“.

У Чикаго М. Міщенко спочатку служив капралом американської армії, а згодом здобув освіту інженера-конструктора, тривалий час працював у компанії „Bell & Howell“, а від 1984 року – головним інженером компанії „Моторола“, у 1993 році був обраний на науково-технічного радника цієї компанії, став автором 50 винаходів у галузі виробництва кінознімальної апаратури, а згодом – новітніх засобів мобільного зв'язку.

М. Міщенко був заступником голови Громадського комітету зібрання фондів на дослідження Голодомору Конгресовою комісією США під керівництвом д-ра Джеймса Мейса, згодом долучився до спорудження Пам'ятника жертвам Голодомору у Миргороді, який був побудований за фонди Фундації Голодомору у США, був членом Комітету побудови пам'ятника Голодомору при православної катедрі св. Андрія в передмісті Чикаго, співпрацював з Асоціацією дослідників голодоморів в Україні.

Предметом особливої уваги М. Міщенка є Фундація українського

геноциду у США.

Працю М. Міщенка у громадській, культурній та церковній площині належним чином оцінили. Його нагородили орденом Золотого хреста від Союзу культури та мистецтва України, а 2008 року тодішній Президент України Віктор Ющенко нагородив його орденом „За заслуги“ III ступеню.

Я зустрівся з М. Міщенком в ході презентації моєї та д-ра Івана Буртика з Кліфтону, Нью-Джерсі, книги про Другу Дивізію Української Національної Армії у травні минулого року. М. Міщенко і його дружина Валентина, а також Галина Грушецька вели мову про масове винищення українського народу, організоване московськими більшовиками, яке пізніше дістало назву Голодомор-геноцид українців. Закордонні українці не забувають про страшний Голодомор.

Лохвиця,
Полтавська область

ARKA

Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: 212-473-3550

Теодор Воляник українській молоді присвятив життя

Аскольд С. Лозинський

Св. п. Теодор Воляник, один з основоположників та кількаріковий довголітній голова Фондації Українського Вільного Університету (ФУВУ), довголітній член Спільноти Української Молоді (СУМ) в Америці, її керівних органів як крайових так і місцевих у Мінеаполісі і в Нью-Йорку, голова відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) в Нью-Йорку, член ОУН, Крайової Ради Українського Конгресового Комітету Америки (УККА), Об'єднаного Комітету Українських Організацій Нью-Йорку та інших українських організацій та установ, відійшов у вічність 8 січня, залишивши дружину Олю та дальшу родину в Україні, а також українську громаду фактично в усьому світі.

УВУ відзначив його у 2005 і 2017 роках званням Почесного сенатора. Крайова Управа СУМ надала йому ступінь Суспільника, а Осередок СУМ у Нью-Йорку – звання Визначного члена осередку. Він був гідним членом парафії Української католицької церкви св. Юра у Нью-Йорку, співав у церковному хорі.

Т. Воляник був моїм виховником та комендантом у СУМ. П'ять років тому він, 90-літній голова ФУВУ, запросив мене перебрати провід цієї Фондації, щоб її відмолудити та провадити у майбутнє. Мені було тоді вже 60 років – таке відносно відмолудження. Покійний був моїм заступником до дня його смерті.

Здобув він вищу освіту в УВУ, займався протягом життя підприємництвом, але громадська зайнятість переважала і він ніколи не

розбагатів. Однак це не обмежувало його жертвність. Його дружина говорила, що він був відносно бідний, але завжди гідний.

Він належав до того українського покоління, яке виростало між двома найбільшими в історії людства світовими війнами, на землі окупованій різними ворогами й зрешеній кров'ю її найкращих синів і доньок. Боротьбу треба було продовжувати щоразу серед нових обставин і починати своє життя наново.

Вірш Богдана Лепкого „Видиш брате мій“ співали ми на Парастасі та на могилі Т. Воляника. Це покоління вже майже зовсім відійшло, але слід не загинув. Залишило це покоління вагомий слід за собою, мабуть більш вагомий, ніж будь-яке друге покоління. Це покоління збудувало духовну національну, політичну і культур-

ну основу для майбутніх поколінь не тільки у діаспорі, але також на рідних землях.

Ректор УВУ Марія Пришляк після Парастасу говорила про українських студентів, які здобули магістерські та докторські дипломи в університеті завдяки ФУВУ і таких людей, як Т. Воляник. Інші промовці говорили про його відданість і посвяту українській молоді, про його скромність, працьовитість, лагідність та доброту.

Т. Воляник любив українську молодь і їй присвятив своє життя. Не маючи власних дітей, для нього кожна українська дитина було його дитиною та заслуговувала на його увагу і опіку. Мені здається, що кращого сліду по собі не можна залишити. Вічна Йому пам'ять!

Нью-Йорк

Вшанували пам'ять д-ра Романа Смика

Тетяна Будар

25 грудня 2007 року у віці 89 років, помер у Чикаго почесний громадянин Бережан і села Жуків, почесний член Всеукраїнського товариства „Просвіта“, лавреат премії Братів Лепких, премії ім. Євгена Чикаленка Ліги українських меценатів д-р Роман Смик. На вечорі пам'яті д-ра Р. Смика, присвяченому 10-річчю відходу його у вічність, виступили науковий працівник Музею книги Ярослава Мазурак, заступник міського голови Олег Захарків, учений секретар заповід-

ника Надія Волинець та інші.

Вірші на пошану мецената д-ра Р. Смика читала поетеса Світлана Даньків. Пісні виконували Лілія Слободна і Зиновій Головацький. Присутні подивилися відеозапис виступу Р. Смика під час ювілейних заходів на його честь у залі Бережанського районного будинку культури, оглянули виставку, на якій демонструвалася й книга на пошану подвижника української культури „Лежить на серці доля України“.

Р. Смик народився 3 жовтня 1918 року в селі Жовчів Івано-Фран-

ківської області, лікарські студії розпочав в Кракові, де проживав у свого вуйка Богдана Лепкого. У 1941 році продовжив навчання в Берліні, де захистив докторську дисертацію „Українська народна медицина“.

1950 року з дружиною Лідєю і сином Р. Смик переїхав до Нью-Йорку, де його брат був священником. Працював лікарем, виховав трьох синів. У 1991 році мешканці обрали його Людиною Року.

Д-р Р. Смик писав статті до часописів „Вісті з Риму“, „Патріярхат“, „Церковний Вісник“. 1982 року власним коштом видав, а згодом перевидав книжку „Блаженніший Патріярх Йосиф у філіалістичних і пропам'ятних виданнях Української Католицької Церкви“. Стараннями й коштами мецената при сприянні ректорату Львівської

Богословської Академії було відкрито меморіальний музей Кардинала Йосифа Сліпого.

Щедрий меценат-філателіст Р. Смик подарував свої колекції музеям в Едмонтоні, Воррені, Римі, Мельбурні, Львові, Трускавці, Тернополі, Бережанах, Українському Національному Музеєві в Чикаго.

Великий патріот повернувся до України 1990 року, щоб підтримати молоду державу в розбудові української культури й духовності. Першим кроком стали його пожертви на будівництво церкви та музею родини Лепких у селі Жуків на Тернопіллі (зокрема за сприянням композитора, педагога Василя Подуфалого). Музей книги в Бережанах на пошанування його жертвовної праці 24 серпня 2000 року відкрив „Залю д-ра Романа Смика“.

У 1-шу болючу річницю відходу у Божу вічність нашого найдорожчого Мужа, Батька і Дідуса

св. п.

інж. Ігоря Смоля

будуть відправлені св. Літургії

в п'ятницю, 9 лютого 2018 року, о год. 7:30 ранку
і в неділю, 11 лютого 2018 року, о год. 10:30 ранку
в церкві св. Михаїла, Cherry Hill, NJ.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

Вічна Йому пам'ять!

дружина Анна Кічула-Смолий з родиною

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.

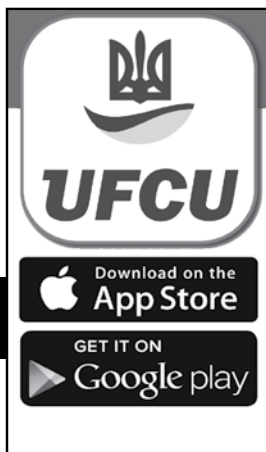
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

**Завантажте наш
мобільний додаток
для всіх ваших
фінансових потреб**

Download Our App! ▶

- ▶ **Deposit checks...**
- ▶ **View balances...**
- ▶ **Make transfers...**
- ▶ **Pay bills & more...**

...using your smartphone or tablet

UKRAINIAN **УКРАЇНСЬКА**
FEDERAL CREDIT UNION ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА

MAIN OFFICE | 824 E. Ridge Rd | Rochester, NY 14621 | 585.544.9518 | fax 585.338.2980

ALBANY, NY (518) 266-0791	AMHERST, NY (716) 799-8385	BOSTON, MA (781) 493-6733	BUFFALO, NY (716) 847-6655	CLEVELAND, OH (440) 842-5888
FEDERAL WAY, WA (253) 237-5293	PORTLAND, OR (503) 774-1444	SACRAMENTO, CA (916) 721-1188	SYRACUSE, NY (315) 471-4074	VANCOUVER, WA (360) 597-2096
WEBSTER, NY (585) 545-6276				

877-968-7828 | www.ukrainianfcu.org

Federally insured by NCUA Equal Housing Lender

Ділимося сумною вісткою,
що в понеділок, 15 січня, 2018 року,
відійшла у вічність

св. п.

Ірена Дяків

з дому Івана й Софії Топольницьких

народжена 16 квітня 1919 року в Тернополі, Україна,
проживала у Філадельфії, опісля в горах біля м. Шилкс-Беррі, ПА,
вдова мгр. Романа Дякова.

Похоронні відправи відбулися у вівторок, 23 січня 2018 року
в церкві св. Архистратига Михаїла у Jenkintown, PA.
Тлінні останки будуть поховані на Українському католицькому
цвинтарі св. Марії в Jenkintown.

У глибокому смутку залишилися:

діти: Тетяна Дяків-Онїл з чоловіком Стефаном
Юрій Роман Дяків з дружиною Сузаною
онука: Міранда Дяків
племінники: д-р Зеня Черник з родиною
д-р Андрій Топольницький з дітьми
ближча і дальша родина в США й Україні.

Замість квітів, пожертви в пам'ять Покійної можна складати на:

- Український Музей в Нью-Йорку
- Ukrainian Federation of America, 700 Cedar Rd. Jenkintown, PA 19046;
info@UFofA.org
- ЗУАДК-UUARC, 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111
www.uuarc.org

Вічна їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з українською громадою,
близькими друзями і знайомими, що 18 грудня 2017 року
відійшла у вічність наша дорогенька МАМА, БАБЦЯ і ТЕТА

св. п.

пл. сен. ДАРІЯ ФЕДОРІВ

з дому БОДНАР

народжена 21 січня 1934 року в місті Бібрці в Україні,
вдова по Володимирові,
учителька української школи, довголітня віддана членка Пласту,
Союзу Українок Америки, Українських Злучених Організацій
та української церковної і загальної громади в Клівленді.

У глибокому смутку залишені:

син - Андрій з дружиною Наталкою та діти Леся і Данилко
син - Юрій з дружиною Kelly, та діти Адріян і Емілія
сестра покійного чоловіка - Дарія Голик з родиною в Канаді.
та родина в Канаді, США та Україні.

Похоронні відправи відбулися в п'ятницю, 22 грудня 2017 року,
в церкві св. Андрея в Пармі, Огайо.

Складаємо щире подяку всім за співчуття та за пожертви в пам'ять
Покійної на пластову оселю "Писаний Камінь," Союз Українок Аме-
рики та церкву св. Андрея.

Вічна їй пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо, що 30 грудня 2017 року
відійшла у Вічність наша дорога Мама, Сестра і Тета

св. п.

д-р Ганна (Анна) Лятишевська

з дому Ковалюк

нар. 2 жовтня 1919 року у Відні
лікар - анестезіолог

У смутку залишилися:

син - д-р Андрій з дружиною Зіркою
сестри - Ірина Іванець
- Олександра Логуш
брат - інж. Богдан Ковалюк з дружиною Марією
племінники:
- д-р Юрій Яремко з дружиною Мотрею
і дітьми Кароліною і Захарем
- д-р Богдан Іванець з дружиною Лярисою
- д-р Адріян Логуш з дружиною Еллен
- д-р Маркіян Ковалюк з дружиною Гілен
і доньками Евою і Алексією

племінниці:

- д-р Роксоляна Тимяк-Лончина з чоловіком Василем
і дочками Маланкою і Інною
- Христина Діднер з чоловіком Бенгтом
і дітьми Михайлом і Марією
- Маланка Ковалюк з чоловіком Bill
і дітьми Калиною і Захарем
- д-р Таня Ковалюк з чоловіком Лі
і дітьми Любою і Григорієм
- Маруся Лятишевська

та родина в Америці й Україні

Вічна їй пам'ять!

Бажаючи можить складати пожертви в пам'ять Покійної на стипендії
для студентів в селі Заболотівці, Україна:

Canada-Ukraine Foundation
attn Oleg Holowaty, Melania Kowaluk Fund
145 Evans Avenue, Suite 300,
Toronto, ON M8Z 5X8, Canada

Ділимося з громадою сумною вісткою що
14-го січня 2018 р. на 91 році життя помер

Омелян Цилюпа "Грушка" "Боїкар"

23.1.1927 – 14.1.2018

Стрілець сотні Громенка, полонений на Словаччині,
довголітній в'язень польських тюрем, член ГУ Об'єднання
Колишніх Вояків (ОКВ) УПА США і Канади
Голова Станиці ОКВ-УПА в Торонто, та член Видавничого
Комітету, Літопис УПА

Залишив дружину Ольгу та дітей Роксану та Ростислава
Похоронений на кладовищі Св. Володимира в Оаквіл, Канади
на ділянці УПА

Вічна Йому Пам'ять

Головна Управа ОКВ УПА США і Канади

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи” спомини і співчуття
з приводу відходу своїх близьких і друзів,
не забувайте підтримувати видання тижневика
пожертвами на пресовий фонд!

Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В НУ/НІ/СТ/РА

З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

Простіший Спосіб Платити

ВЖИВАЙ ТЕЛЕФОН, А НЕ ГАМАНЕЦЬ. ЦЕ ПРОСТО, НАДІЙНО І БЕЗПЕЧНО!

Відтепер можете вживати свої кредитні або дебетні картки VISA від SUMA для здійснення покупок через Apple Pay, Android Pay або Samsung Pay. Використовуйте усі переваги своїх кредитних або дебетних карток VISA від СУМА при зручних оплатах через додаток на телефоні.

Все що потрібно зробити – завантажити додаток і внести інформацію про свою картку від СУМА.

Наші зручно розташовані філії до Ваших послуг

Main Office
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch
Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch
Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch
Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org